TEKNİK GÜÇ

73

1 TEMMUZ 1975

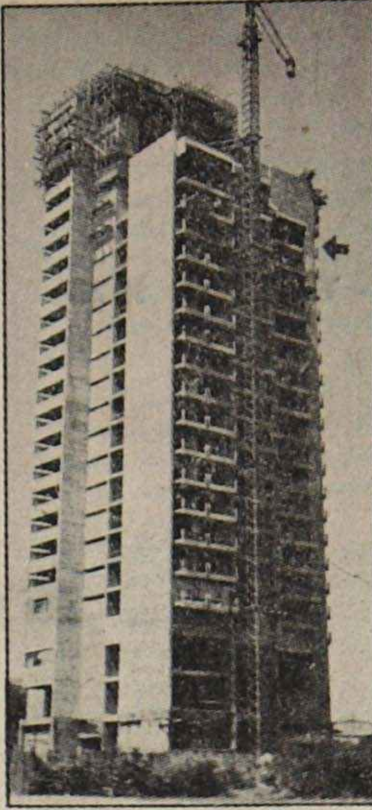
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YAYIN ORGANIDIR

ORTAK BELGE UYGULAMASI GİDEREK YAYILIYOR!.

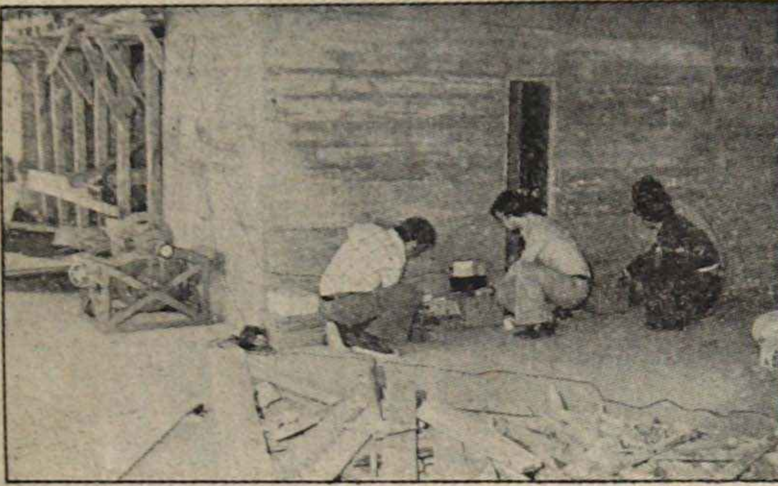

YÖNETİM KURULUMUZ ÇEVRE BELEDİYELERE GİRDİ !

Yüksek Yapıların Periyod Ölçümlerine Başlandı

Bilindiği üzere İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerimizde

yüksek yapılar çoğalmaktadır. Aşağıda İmar İskân Bakanlığı Deprem Araştırma Enstitüsü uzmanlarından İnş. Yük. Müh. Esat Yarar ve Jeofizik Yüksek Mühendisi Süleyman Kovancıoğlu'nun yönettiği periyod ölçümleriyle ilgili röportajımızı bulacaksınız. İ.T.Ü. Betonarme ve Yüksek Mukavemet Kürsüsü Şefi Prof. Dr. Rıfat Yarar'ın denetiminde yürütülen bu araştırma ile ilgili sorular sorduğumuz üyemiz Esat Yarar ve jeofizikçi Süleyman Kovacıoğlu şunları söyledi.

SORU :

Periyod ölçülerinden amaç nedir?

CEVAP :

Bilindiği gibi deprem hareketi binanın zorlanmış bir titreşimidir. Her hangi bir zorlanmış titreşimde zorlayıcının periyodu ile sistemin periyodu birbirlerine ne kadar yakın olursa sisteme gelen ivme o kadar büyük olur. İki periyod birbirine eşit olduğu takdirde rezonans denilen durum meydana gelir ki teorik olarak sisteme gelen ivme dolayısıyle kuvvet sonsuz olur.

$$T = \frac{0.09\,H}{\sqrt{D}} \quad \text{veya} \quad T = \frac{N}{10}$$

H (m): Temelden itibaren bina yüksekliği.

D (m): Periyodun ölçüldüğü istikametteki bina genişliği.

Oysa ki peryod yalnız kabaca boyutlara ve kat adedine değil, sistemin rijitliğine (geometrki şekil olarak) elastisite modülüne, dolgu malzemesinin cinsine, kitlesine bağlıdır. Bunda kullanılan formüller ise bilimsel olmaktan ziyade ampiriktir (istatistik metodlarla başka memleketlerde elde edilmiştir). Oysa Amerika ve Japonya'daki yığma binalar için çıkarılan bu formüllerin Türkiye'de uygulanması iyi netice vermemektedir.

SORU :

Yüksek yapılarda deprem açısından ne gibi özellikler görülmektedir?

CEVAP :

Bu binalarda ivme spektrumunun bulunabilmesi ve hesapların ona göre yapılabilmesi ana gayemizdir. Ancak ortaya şu sorunlar çıkmaktadır:

1 — Küçük salınım halindeki periyodla büyük salınım halindeki periyod arasındaki bağlantıyı bulma çünkü gerek zemin gerek betonarme binaların gerilme deformasyon bağlantıları lineer olmadığı için her salınıma tekabül eden periyod aynı olmamaktadır. Biz ölçülerimizi küçük salınım halinde yapabilme olanağına sahibiz.

2 — Binaların (özellikle narin binaların) farklı modlarda titreşim yapmaları tabii periyod - metre ile yapılan ölçüler bu yüzden yanılgılara sebep olabilir. Çünkü birbirinden bir hayli uzak değer taşıyan iki ayrı ölçümün farklı modlara mı tekabül ettiği yoksa aynı mod etrafında sapma mı olduğu kolayca anlaşılamaz.

SORU :

Bu iş için çalışma yönteminiz nedir?

CEVAP :

Bu iş, tamamen aletsel bir iştir. Bilindiği gibi, binaların periyodlarını teorik olarak hesaplamak mümkündür, ama pek de önemli olmayan binaların periyodlarını bu şekilde hesaplamaya kalkmak projenin müddetini anormal derecede uzatır. Onun için istatistiksel bir takım formülleri çıkarmamız gerekiyor.

Bu çalışma T.C. İmar ve İskân Bk. Deprem Araştırma Enstitüsü Başkanlığı İ.T.Ü. Boğaziçi Teknik Üniversitesi ve Kandilli Rasathanesinin müşterek yürüttüğü bir araştırmadır.

SORU :

Kullandığınız aletler hakkında bizi aydınlatır mısınız?

CEVAP:

Deprem Araştırma Enstitüsünce kullanılan aygıtların özellik ve karakteristikleri

a) Natural (Tabii) zenoid metre modeli ve yılı PP-1 1974.

Bir sismometre girişi olup sismometrenin periyodu 1 SEC'dir.

Aygıtın çalışması sismometreden gelen salınım aygıtla büyütülür ve ışıklı sayaçta yazılır.

Aygıtın özelliği: Yapıların doğal periyodunu ölçer.

Taşıması ve kullanışı son derece pratiktir.

b) Kınemetrics Accelometer Kinemetrics aletini, Vibratörün modeli ve yılı UM-1 1975.

Bir sismometre girişi olup, sismometrenin periyodu 1 SEC'-dir.

Aygıtın çalışması: Aygıt hem ivme hem de hız ölçmektedir. Ölçü alınırken en uygun Range (menzil) ve Filter ayarı yazılır. Aygıtın milimetrik kâğıda çizdiği eğilmelerden periyod ve ivme bulunur.

Aygıt $\pm$0,000001.g. kadar okuma yapabilmektedir.

Özelliği: Taşıma, ölçme çok kolay olup, duyarlığı oldukça fazla olduğundan ölçmeler çok sağlıklı olabilmektedir. Ayrıca hızı da ölçmesi aygıtın büyük avantajıdır.

Bunlara ek olarak bir de vibratör kullanıldı. Gerek İnterconti-nental otelinde gerek Orduevi inşaatında, vibratörle çeşitli frekanslarda titreşim verdik. Resimden de anlaşılacağı gibi vibratör, elle dönen bir eksantrik kütle'den başka bir şey değildir. çeşitli frekanslarında çalıştırıp ivmeyi ölçünce, en büyük ivme'yel veya genlik tekabül eden frekans, binanın frekans, almaktadır. (Çünkü rezonansa yakın bir durum oluşur da ondan). Bu sonuçları Kinemetrics ve periyodmetre ile serbest halde alınan sonuçlarla kıyaslamak mümkün, fakat şu sıralarda henüz kayıtların değerlendirilmesi yapılmış değil.

Ayrıca Vibratörün elle çalışması eksantrik kütlenin 30 kg. olması, buna karşılık da Orduevinin çok rijit bir bina olması istediğimiz sonucu tam olarak almamızı engelledi sanırım.

SORU :

Bu çalışmalardan ne gibi sonuçlar elde ettiniz? Ne gibi sonuç bekliyorsunuz?

CEVAP :

Henüz bir sonuç elde etmek için çok erkendir, çünkü bu tip çalışmalar henüz başlamış bulunuyor. Ancak tek elde edebildiğimiz sonuç deprem yönetmeliğinde belirtilen iki formülün (bina periyodu için) Türkiye için geçersiz olduğudur. İlk çalışmalarımızda da bunu saptamıştık zaten. Ancak şunu da ekleyelim ki, bilimde «son söz» diye birşey olması düşünülemez. Her geçen gün, teknoloji ve buna bağlı olarak araştırmalar geliştikçe bir çok yenilikler, ortaya çıkacak, değişiklikler olacaktır. Çünkü dünyada değişmeyen tek şey «Değişme Kanunu»dur.

EKONOMİ

Aet'deki İhracat Artışları

Ortak Pazar Komisyonunun yayınladığı bir rapora göre AET'ye üye ülkelerin 1958'den bu yana ihracatları %500 artmıştır. Aynı yıllar içinde Altıların ticareti ise %500 ile 800 arasında bir artış göstermiştir. Yeni üyelerin ticaretindeki artış ise %300 ile 400 arasında olmuştur. Aşağıdaki tablo h.b. olarak bu artışın rakkamlarını göstermektedir.

ÜLKE	1958	1973
DOKUZLAR AVRUPASI	33,664,628	176,532,683
ALMANYA	5,507,316	53,552,428
FRANSA	5,120,542	28,452,601
İTALYA	2,577,067	20,543,493
HOLLANDA	3,217,327	19,254,284
BELÇİKA-LÜKSEMBURG	3,052,455	17,853,598
İNGİLTERE	9,275,986	29,392,265
İRLANDA	367,621	2,081,803
DANİMARKA	1,246,314	4,951,811

Gene rapora göre Altılar arasındaki ticaret 10 katına dış ticaretleri ise 6 katına ulaşmıştır.

BİR HABERİN ÖYKÜSÜ

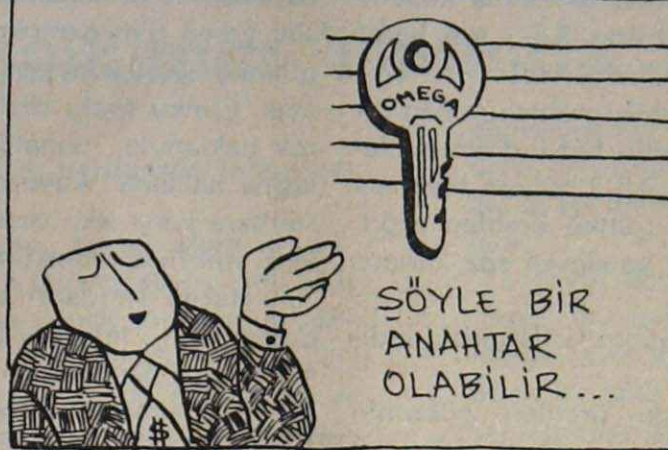
ABD'ne BİR NOTA VERDİK

METE

AMERİKA'YA BİR NOTA GÖNDERMEK GEREKİYOR GALİBA...

ÖNCE BİR PORTE ÇİZELİM

Aydınlık Günler İçin

Gerede'den Ankara'ya Ankara'dan Diyarbakır'a kadar ülkenin her yanında demokrasi mücadelesi veren yurt sever devrimcilere karşı faşist saldırılar artmaktadır.

Bilinçsiz Cami avlusundan derleme üç beş kişinin eline sopalar veriliyor «komanda» denilen işsiz bunalmış lumpenler silahlarla donatılıyor ve her yerde halkın devrimci muhalefetine karşı ileri sürülmek isteniyor.

Geçmişten bilindiği üzere faşistlerin özel karakteri çok az insanı polisin desteğinde kıyıda köşede arkadan insanlar bıçaklatıp, kurşun sıkarak lokal hareketler yürüterek propaganda yapmak ve sözde halkı yıldırtmaktır.

Oysa günümüzde bu kurala özenenler iyi bilmelidirki ne Türkiye Almanyadır, ne de Mussolini dönemindeki İtalya. Bu gün nasıl ki İtalya'da faşizm yeşeremezse Türkiye de de faşizmin yeşermesine ne Türkiyede ki halkın bilinci ne de uluşlalarası denge müsaade eder.

Türkiye'deki demokrasi mücadelesi, emekçi sınıfların yanında yer alan teknik elemanlarca yurdun her yerinde her yurt sever gibi desteklenmektedir.. Her yurt sever demokrasi mücadelesini köyde-kentte vermenin bilincindedir. Bu güne kadar faşizmin hep geri çark etmesi demokrasi için usanmaz mücadele verenlerin ve halkın bu mücadeleye sarılmasının sonucudur.

Halkımızın yanında yer almayan ve sermayenin silahşörlüğüne özenenlerin geleceğini tarihler yazmaktadır.

Aydınlık günler için gerçek demokrasi için, bağımsızlığın yerleşmesi ve gerçek özgürlük için faşizme karşı elele yürüyenlerin halkımız bağrına basmaktadır.

TEKNİK - GÜÇ

DEĞERLENDİRME, AMA NASIL?

Olayları doğru değerlendirmek bugün her zamankinden fazla önem taşıyor. Burjuvaziye ve onun sözcülerine bakılırsa ülkemiz bolluk ve refaha doğru hızla yol almaktadır. Ucuzluk sağlanmıştır, ekonomimiz önünde dikilen engeller aşılmıştır, ya da «Vatan, Millet Sakarya» nutukları ile birer birer aşılmaktadır. Nurlu ufuklara ve Büyük Türkiye'ye varılmak üzeredir, ama ah şu komünistler olmasa!

Olaylara burjuvazi'nin gözlükleri ile bakmaya alışmış ve bundan kurtulup objektif olmıya en ufak bir çabada dahi bulunmayanlar da milliyetçilik adına yola çıkıp yabancı petrol şirketlerine can-ı gönülden taviz verenlerin bu lâflarına bilinçsizce baş sallamaktadırlar.

Modası geçmiş anti-komünizm silahına sarılarak memleket yönetmeye çalışanlar, içte kabadayılık taslayıp kanunları hiçe sayar ve zorbalıkla ele geçirdikleri MCRT'de birbiri peşisıra arz-ı endam ederek «Huzur ve Sükun» dan dem vururlarken, dış politikada bağımlı ilişkilerin kurbanı olarak büyük açmazlara düşmekte ve çaresizliklerinden eşi görülmemiş «kibarlık» gösterilerine girişmektedirler.

Ülkemizdeki insanlık dışı sömürüyü katmerleştirmek isteğinde olanların «Huzur» bağırtılarının ardından işçi grevleri yasaklanmakta, Nusaybin'de işçilere otomatik silahlarla ateş edilmekte ve Gerede'de Ecevit'e üç-beş kandırılmış zavallıların elinden taş ve sopa savrultulmaktadır.

Bütün bu olup bitenlerin doğru değerlendirmesini yapabilmek de metafiziği bir kenara atmak ve olayları bilimsel ve objektif açıdan, ve tarihsel gelişinin geniş perspektivi içinde görebilmeye çalışmakla mümkündür.

Şurası gayet açıktır ki MC liderlerinin açıkladıklarının aksine ekonomimiz bu sistem ve bu ilişkiler içinde çözümlenemiyecek ölçüde batağa saplanmış bulunuyor. Solu ezerek ülke kalkındırmak gibi insanı ağlatıcı bir tezi açıkca savunma cesaretini gösterebilenler, herşey bir yana, ülkemizin «borçlarını ödeyemez ülke!» ilân edilmesinin cevabını da verebilmelidirler.. Enflasyon oranında dünya şampiyonluğuna faşist Şili'den sonra en yakın aday olmamızın da bir cevabı vardır mutlaka.. Dış ticaret açığımızın 16 milyar lirayı aşması kadar bütçe açığımızın 40 milyar liraya yükselmesinin de «yüzbin tank» «yüzbin fabrika» ve «Huzur ve sükun sağlamak» ile mutlaka bir ilgisi olmalıdır.

Bilimsel araştırmaların ve raporlaların tekzip edilmeyen bu sonuçlarını, halkın dikkatlerini gereğinde iç ve gereğinde de dış olaylara çekerek ört-bas etmek, bilinmiyen taktikler değildir. Giderek daha da kötüleşen ekonomik durumun emekçi kitleler üzerine bindirilen yükünün tepkisi, şayet yutulursa, böyle bir «karışık» ortam içinde ikinci plana atılabilir, ya da «sol'a» karşı kullanılabilecek bir zemine oturtulabilir.

Ama 1975'lerde, yani ülkemizde bağımsızlıktan demokrasi ve sosyal ilerlemeden yana güçlerin hiç durmaksızın güçlendiği günümüzde, bu taktiklerin sökeceğini sanmak ve kapitalist sistemin neden olduğu acılara emekçi halkımızın sessiz ve mütevekkil boyun eğmesini ve onun hedefini şaşıracağını beklemek, hayalden öte bir anlam taşımaz.

«Her mahallede bir milyoner ve yüzbin yoksul» felsefesinin Washington'da çizilen stratejisinin ülkemizdeki uygulayıcıları, halkımızın ve dünyanın gözünde, işçi sınıfının yıllardır savunduğu «kapitalizmi terk ve kapitalist olmayan yola «giriş» mücadelesinin önünde her geçen gün artan bir hızla yenilgilerine doğru ilerlemektedirler.

Kıyım

Günümüz dünyasında Emperyalizm üçüncü bunalım dönemini yaşamaktadır. Dışa bağımlı ekonomik gelişim sürecindeki ülkemiz bu bunalımdan etkilenmekte, hakim sınıflarla başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi yığınlar arası çelişkiler derinleşip keskinleşmektedir.

Bu koşullar altında uluslar arası tekelci sermaye ve yerli işbirlikçilerinin sınıf çıkarları doğrultusunda oluşturulan «Milliyetçi Cephe» hükûmeti emekçi yığınlara ve demokratik örgütlere baskı ve terörü yoğunlaştırmıştır.

Bu gelişimin bürokrasiye yansıması ise yurtsever memurların ve teknik elemanların sistemli kıyımı biçimindedir. Yatırımcı devlet kurumlarındaki yurtsever teknik elemanlar sürülürken yerlerine partizanca çalışmalar yapacak olanlar atanmaktadır. Yabancı sermayenin yatırım alanlarında ise ulusal çıkarlarımızı koruyan yurtseverler uzaklaştırılmakta, yerlerine emperyalizmin ve ülkemizdeki işbirlikçilerinin çıkarlarını savunanlar atanmaktadır.

Bu gelişimden devrimcilerin ve tüm yurtseverlerin alacakları dersler vardır. Hakim sınıflar Emperyalizmin ve yerli ortaklarının sömürü ve soygununun uzun vadeli olmasını sağlamak için halkımızın özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini ne pahasına olursa olsun boğmak istiyorlar.

Bunu gerçekleştirebilmek için demokratik ortamın ortadan kaldırılması ve Faşist bir düzenin kurulması zorunludur. Ama faşizmin yaşaması için kitle tabanına ihtiyacı vardır. Aksi halde Faşizm hayat bulamaz.

Bu savımızı yapılan tayinler ve atamalarla alınan tedbirler kanıtlamaktadır. Bunu kısaca özetleyelim :

• 1 — Polis teşkilâtına din görevlilerinin ve parti militanlarının atanmak istenmesi.

• 2 — Enerji Ajansına girme çabaları :

Bilindiği gibi Enerji Ajansı başta A.B.D., Almanya, Japonya olmak üzere 16 batılı emperyalist ülkenin oluşturduğu örgüt. Amacı :

a) Üye ülkeler, petrol tekellerinin arz ve talep konularında ileri sürecekleri isteklere uyacaklar.

b) Petrol ambargosu konduğu takdirde ellerindeki petrolü paylaşacaklar.

c) Petrol şirketleri üretimle ilgili bilgileri birbirine aktaracaklar.

Ajansın bu üç şıkta belirttiğimiz amacının bizi daha çok dışa bağımlı hale getireceği gibi petrol üreten az gelişmiş kardeş Arap ülkeleriyle de karşı karşıya gelmemize neden olacaktır.

Halbuki ulusal çıkarlarımız «OPEC» ülkeleriyle karşı karşıya gelmemizi değil onlarla aynı safta yer almamızı zorunlu kılıyor.

• 3 — Taban fiyatlar politikası.

• 4 — Yabancı petrol kumpanyalarına petrol ithalinde verilen tavizler.

• 5 — Demir çelik fiatlarındaki indirim. Bir örnekle indirimin kime yaradığını ortaya koyalım.

Otomotiv sanayii, çamaşır makinası, buzdolabı sanayisi v.s. gibi sanayi dallarında saç levha kullanılıyor. Bir otobüste 2.5-3 ton levha kullanıldığı bilinmektedir.

1000 otobüs montajı yapan bir firma hükümetin fiat indirimi nedeniyle açıktan 2.5-3 milyon lira para kazanacaktır. Çünkü üretilen ürünlerde indirim yapılması söz konusu değildir.

• 6 — Gübre fiatlarındaki indirim :

Ülkemizde üretilen gübrenin %70 gibi büyük bir kısmı kimya sanayiinde kullanılmaktadır. Kırsal alanlarda kullanılan diğer kısmının da büyük kısmı toprak ağalarınca tüketilmektedir. Dolayısiyle fiat indirimi dışa bağımlı tekelci sermaye ile onların kırsal alanlardaki müttefikleri olan toprak ağalarına yaramıştır.

• 7 — Dışa bağımlı tekelci sermayenin yatırım ve finansmaniyle doğrudan ilgili devlet kurumlarındaki ulusal çıkarlarımızı savunan memurların yerlerinden alınmaları, kırsal alanlara doğrudan hizmet götüren devlet kurumlarındaki (Y.S.E. - Topraksu - Orman İşletmeleri v.s.) yurtsever teknik elemanların yerlerinden alınarak başka yerlere sürülmeleri halka dönük eğitim ve öğretimin kavgasını veren yurtsever öğretmenler yapılan kıyım ve uygulanan baskılar.

Bütün bunlar neden olagelmektedir.

Soruna sınıf mücadelesinin genel doğruları ile yaklaşırsak «M.C.» hükümetinin gizli açık tüm uygulamalarının ve yurtsever memurlarla, teknik elemanları kıymasının altında yatan gerçek şudur :

Hakim sınıflar Faşizme kitle tabanı oluşturma ve dolayısiyle Emperyalist sömürüyü uzun vadeli güvenceler altına alma gayreti içindedir.

Sorun böyle konulunca görev kendiliğinden ortaya çıkar. Anti - Faşist ve Anti - Emperyalist tüm unsurların mücadele birliğinin sağlanması. Bu birlikteliğin sağlanmasında bize de görev düşmektedir. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini veren tüm demokratik kitle örgütleriyle ortak eylem içinde olmalıyız. Çünkü toplu sözleşme ve görev haklarıyle donatılmış sendikalaşma hakkına kavuşmamız hakim sınıflara karşı tüm demokratik güçlerin zaferiyle mümkün olacaktır.

Hakim sınıfların baskı ve saldırılarından temsilciliğimiz etkinlik alanı olan Samsun'da kendine düşen payı almıştır. Böylece ilk elde görevlerinden alınarak başka yerlere atanan teknik elemanların dökümanı şöyledir: (Aşağıdaki tablo)

Bütün bunlar ilk elde yapılan tayinlerdir. Ayrıca yeni tayinler de beklenmektedir. Bu yüzden bütün eleman arkadaşlarımız büyük bir huzursuzluk ve güvensizlik içindedirler.

SAMSUN'DA YURTSEVERLERE BASKILAR DEMAM EDİYOR?

Çarşamba Orman Bölge Şefliği görevini yapan Orman Yüksek Mühendisi Cemal Akın arkadaşımız hanımıyle birlikte 27 Mayıs günü tutuklanarak cezaevine konulmuşlardır. Anti-Demokratik ve son derece keyfî bir tasarruf olan tutuklamanın nedeni şöyledir:

Artvin'de bir yurttaş tutuklanır. Üzerindeki adres defterinde Cemal arkadaşın adresi bulunur. Artvin'de tutuklanan vatandaş Cemal arkadaşın okul dönemi yurt arkaşıdır. İdarî âmirler arası yazışmalarla CEMAL AKIN'ın Samsun'daki evi aranır. Evde birşey bulunamaz. Yalnız Cemal arkadaşın hanımına 1974 yılında İstanbul'daki bir bayan arkadaşından gelen mektup bulunur. Bunun üzerine arkadaş ve hanımı tutuklanarak cezaevine konur. On altı gün yattıktan sonra ikisi de serbest bırakılır.

Halbuki Anayasamız kişi güvenliği kenar başlığı altındaki 30.

«Savunma ittifaklarımız Amerika'nın dış politikasının mihenk taşıdır. Ancak hiç bir ülke de, Amerika ile ittifak içinde kalarak bize bir lütufta bulunduğunu sanmamalıdır. Ulusal çıkarlarının neyi gerektirdiğini kendi açısından kararlaştıran herhangi bir ülke, bizim bu görüşü kabul edeceğimizi ve ittifak andlaşmasını sona erdireceğimizi bilmelidir. Hiç bir müttefikimiz, ittifak bağlarını koparma tehdidi ile bize baskıda bulunamaz. O ülkenin güvenliğinin, kendisinden çok bizim için önemli olduğunu kabul edemeyiz.»

Kissinger

maddesi ile tutuklama nedeni ve koşullarını şöyle belirtmiştir:

«Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmayı ve delilerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadiyle veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunla gösterilen diğer hallerde hakim kararı ile tutuklanabilir» demektedir.

Bilindiği gibi tutuklama ceza usulü ilkelerine göre bir ceza değil bir tedbirdir. Ancak soruşturmanın gelişimi, delillerin yok edilmeksizin toplanması ve kaçma şüphesi gibi soruşturmanın gelişim ve esenliği ile ilgili geçici nitelik taşır. Ceza usulü yasasının tutuklamayla ilgili 104. maddesinde :

«Suç işlediğine dair aleyhinde kuvvetli emareler elde edilen maznun aşağıdaki hallerde tevkif olunabilir» denmiş ve tutuklama nedenleri şöyle sıralanmıştır :

1 — Kaçma şüphesi uyandıracak olayların varlığı,

2 — Suçun izlerini yok etmeğe veya ortaklarını uydurma beyana ya da tanıhları yalan tanıklığa ve tanıklıktan kaçınmaya yöneltceğini gösterir durumda bulunmak.

3 — Suç Devlet veya Hükûmetin nüfuzunu ve memleketin asayişini bozan fiillerde bulunur veya genel ahlâk aleyhine olursa.

Hanımı ile birlikte tutuklanan Cemal arkadaşın Anayasanın ve ceza usulü yasanın yukarıda aktarılan ilgili maddelerinden hangisi gerekçe alınarak tutuklandığını merak ediyoruz.

HASAN TAŞAN

İnş. Müh. Odası Samsun Temsilcisi

SAMSUN'DAKİ TAYİNLER :

I — TOPRAKSU BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ :

a) Bölge Müdürü Bahattin Sayan ANKARA'ya
b) Bölge Müdürü Mua. Nihat Yığman ANTALYA'ya

II — ORMAN İŞLETMELERİ :

a) Kavak Orm. Bölge Şefi Ali Sönmez MANİSA'ya
b) Kınalık Orm. Bölge Şefi Osman Meral ANKARA'ya

III — Y.S.E. 8. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ :

a) Bölge Müdürü Yavuz Okan ANKARA'ya
b) Samsun İl YSE. Müdürü Adil Karakuş MERSİN'e
c) Ordu İl YSE. Müdürü Ferhat Şentürk ÇORUM'a
d) Amasya İl YSE. Müdürü Muharrem Yıldırım MARAŞ'a
e) Sinap İl YSE. Müdürü Mustafa Gülenç SAMSUN'a
f) Bölge Yol İş. Şefi Hasan TAŞAN ESKİŞEHİF'e
g) İşletme Mühendisi İrfan Öztürk KONYA'ya
h) İkmâl Teknikeri Ali Şen ADANA'ya

Devam Ediyor

Genel Merkezimize **Bir BELGE** Gönderilen Bir Mektup

ElbetHalkımın Yanında Olacağım!

Sayın Başkanım,

K. Maraş'tan selâm ve saygı dileklerimle nezdinizde bütün çalışma arkadaşlarınıza hürmetlerimi sunarım.

Odanızın 12036 kayıt numaralı üyesiyim. Aşağı yukarı bir yıldan beri K. Maraş İl İmar Şefliği görevini yürütmekteyim. MC Hükûmetinin kurulmasından sonra yüzlerce; namuslu halkımızın gerçeklerine inanmış vatan sever bürokratlar gibi ben de tehlikei kabul edildim. 28.4.1975 günü açığa alındım. Hem de raporlu olduğum halde! Zamanınızın ne denli sınırlı olduğunu bilerek bir dakikanızı alacağım için müteessirim.

MC Hükûmetince tehlikeli kabul edildim. Bakanın ifadesiyle «Parti teşkilâtımızca, partimize zararlı ve tehlikeli olduğu belirtiliyor... vs.» denilerek. Gerçekten (Sağ) için tehlikeliyiz. Çünkü halkımı seviyorum. Onun yararına çalışıyorum. İlellebet de onun için çalışacağım. Tek güvencem olan Odamızın, Türkiye'nin en karanlık dönemlerinde bile demokrasi yolunda nasıl cesur bir uğraş verdiğini daha öğrencilik yıllarımda büyük bir saygıyla izlerdim. Şimdi onun bir üyesi olarak, elbette halkımın, demokrasinin yanında yer alacağım.

Sayın Başkanım, devrimci mücadelede gösterdiğim çaba açısından her halde vazifemi yapmışım ki asaletim bile tasdik olmadı. MC'ye göre tehlikeli oldum. Bu bir şaşkınlığın belirtisi olsa gerek. Bizde bir tabir vardır: «Şaşkın ördek geri geri yüzer» diye. Bunlar da sel ağzından kütük kaçırırcasına ne çarparsak kâr havasındalar. Yakın tarihimiz bunlara bir şey öğretmemişe benzer. Ne bileyim belki de biliyorlar da... Bu şaşkınlık ondan.

Sayın Başkanım, şimdi açıktayım. Görevime iade edildikten sonra yine Bakanın deyimiyle, yetkisi ve halkla münasebetleri olmayan başka bir göreve alınacağım. En derin saygılarımla...

FAZIL BİNGÜL

Kıyımlar Üzerine

Erdem TEKİN

Gene yüksek dereceli memur değiştirme furyası başladı. Her dönem kıyıma uğrayan tabandaki memurlar ayrı bir yazı konusu... Müsteşarlar, müsteşar yardımcıları genel müdürler, genel, genel müdür muavinleri, daire başkanları, fen heyyeti müdürleri, müdürler yukarıdan aşağıya değişmeye başladılar. Bakan hangi partiden ise bütün teşkilât aynı partinin adamları hatta eski milletvekili adayları ile dolduruluyor. Aslında bu ortamda büyük bir mevki kabul etmek cesaret işi, hatta bir yerde siyasi intihar. Çünkü 6 aya, bilemediniz sekiz aya, olmadı bir seneye kalmadan (iktidar değişir ise) bu kadro olduğu gibi tekrar değişecek hatta kadronun değişmesi için iktidar değişmesi de gerekli değil, meselâ halen mevcut koalisyon ortakları arasında yeni bir protokol yapılsa da Dışişleri Bakanlığı M.S.P. ye bırakılırsa kimbilir Çağlayangil'e sevimli görünen kaç büyük elçi değiştirilecek ve yerlerine kaç tane müftü atanacak, yani büyükelçilerin değişmesi için iktidar değişikliği bile gerekmeyecek.

İşsizliğin gittikçe arttığı, üniversite mezunlarının boş gezdiği memleketimizde üst kademelerin böyle süratle boşaltılmasını, iş yerlerinin açılması bakımından belki yararlı sananlar çıkabilir, böylece bir çok genci biş yerlere yerleştirme olanakları artıyor diyenler de olabilir. Fakat her kademe belli bir tecrübeyi gerektirmektedir. İdarecilik bazı insanlarda doğuştan var olan bir vasıftır. Astlarını peşinden sürükleyebilmek, onlara kendini kabul ettirebilmek, saygı uyandırmak nihayet dırıltı zırıltı çıkarmadan bir yeni disiplinle idare etmek bazı insanlara vergi bir niteliktir. Fakat idareci bu vasıflarının yanında yardımcılarının, astlarının ne iş yaptıklarını, yaptıkları işin mahiyetini bilmek durumunda ve zorundadır. Belli bir süre şantiye tecrübesi geçirmemiş, şeflik, müdür muavinliği, müdürlük yapmamış bir kimsenin, veyahut yukarı kademe habire boşaldığı için çok az yapmış bir kimsenin birden bire yüksek bir kademeye oturması kısa zamanda bir çok basamaklar atlayarak yukarı doğru bir vantuzla emilircesine çekilmesi (ilk bakışta kadroları yenilemek görünürse de) aşağılarda bir vakum yaratır, yeniler kolay yetişmezler. Gidenlerin yeri kolay doldurulmaz. Teşkilâtlar içi boşalan ağaçların manzarasını alır. Dışarıdan destek olmadan duramaz hale gelirler.

Bu kıyıma bir son vermek gerekir. Bütün memurlar devlet çarkının dişleridir. Eskiyen dişliler değiştirilebilir. Ama her fabrika müdürü değiştikçe bütün makineler değiştirilmezler.

Aslında bir işde kendinden olanı işin başına getirmekten öte gizli çıkarlar da görmek mümkündür. Asıl gaye devletin işlerliğini zayıflatıp (bu devlet çarkı ile) rantbl çalışılamıyacağını belgelemeğe yeltenmektir.

Yeni Karayolları Genel Müdürünü Tanıyormusunuz?

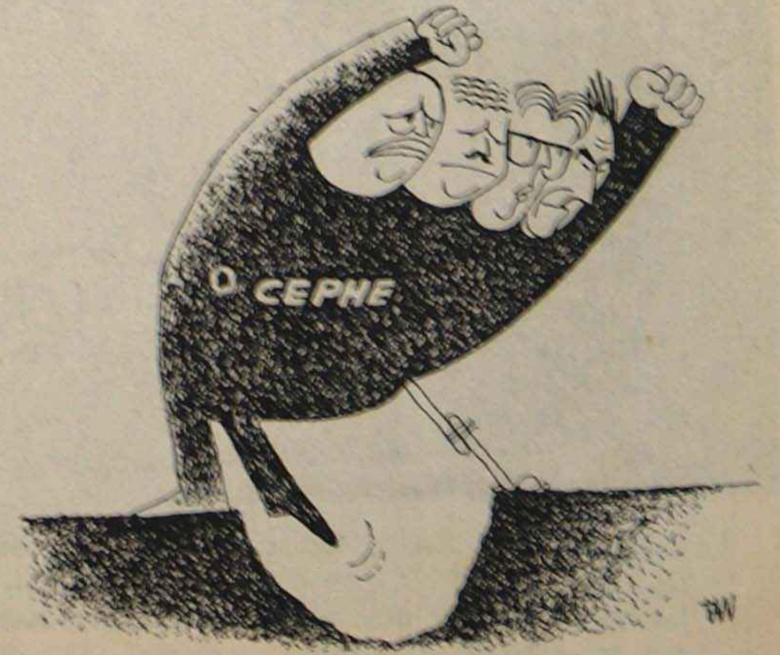
M.C. Hükümeti, gün geçtikçe Ulusal sorunları daha iyi değerlendiren, bilinçlenen toplum karşısında telâşlanmakta, faşizan, anti - demokratik uygulamalarla işçi sınıfının uyanışını, yoksul köylünün toprak istemini, öğrenci, öğretmen, memur ve teknik elemanların demokratik istek ve anti - faşist çalışmalarını, kanun dışı olarak niteleyip, siyasal baskılarla ortadan kaldırmak istemekte, diğer bir deyişle açık faşizmi giderek tek kurtuluş yolu görmektedir.

Bu arada M.C. Hükümeti, sermayeyi biraz daha güçlendirmek, ulusal kaynaklarımızı, Uluslararası tekelci kapitalizme ve onun içerdeki işbirlikçilerine peşkeş çekebilmek, yurtsever - ilerici teknik elemanları susturmak için, önemli yatırımcı kuruluşlar başına en güvenilir adamlarını getirmektedir. Son olarak Karayolları Genel Müdürlüğüne getirilen, 1974 seçimleri MSP Ankara Milletvekili adayı Orhan Batı bunun bir kanıtıdır.

Genel Müdürlüğe getirilişinin ilk günlerinde teşkilât mensuplarına yayınladığı tamimde, «Ancak el ele, gönül gönüle, kırk milyon vatan evlâdı, hepimiz birbirimizin kardeşi, Viyanayı kuşatanların, İstanbul'u fethedenlerin, Çanakkale ve Sakarya destanlarını yazanların çocukları olarak bu mes'eleleri hal edeceğimize inanıyorum.

Birbirimizin fikir, düşünce ve inançlarına saygılı; birgün ilâhi mahkemede bütün nimet ve emanetlerden hesap vereceğimize inanarak...» derken politik görüşlerinin etkisinden bilinçli olarak uzaklaşmak istemediğini ortaya koymuştur. Daha sonraki konuşmasından da, tipik birkaç cümle aktarmak istiyoruz: «1971 de takunyalı diye Su işlerinden ayrıldım. Takunyalı da değilim görüyorsunuz. 1973 te M.S.P.'si Ankara 3 üncü adayı olarak seçimlere katıldım. 5000 oy fazla alarak üç gün milletvekili oldum. Yüksek seçim kurulunun yaptığı bir hatadan dolayı benim yerime seçilmemiş biri girdi,» derken Yüksek Seçim Kurulu'na olan saygısını belirtmekten de kaçınmıyor, başka bir yerde «Biz Fırat'ın kenarında bir kuzuyu kurt kapsa Ömer sorumludur diyenlerin çocuklarıyız,» diyor. Diğer bir yerde Vecdi Diker adındaki şahısı hürmetle yadediyor. (Vecdi Diker ODTÜ Mütevelli Heyeti üyesi ve bir Amerikan Traktör firmasının Türkiye temsilcisidir.)

MSP li propagandisit Genel Müdür bağlı oldukları ve varlıklarının teminatı olan çağdışı, sömürü esasına dayalı politik görüşlerini Karayolları teşkilâtına empoze etmek ve uygulamaya koymakta kararlı olduğunu, şimdiden anlatmaya çalışıyorsa da, Karayolları gibi önemli bir yatırımcı kuruluş olması, dolayısiyle biz yurtsever teknik elemanların, bu kuruluşun icraatlarını titizlikle izliyeceğimizi, ulusal çıkarlarımıza ters düşen, karar, uygulama ve atamaları kamu oyuna teşhir edeceğimizi de belirtmek isteriz.

Ortak Belge Uygulama

Odamızın Üç Yıllı

Odalarımızın Üyelerimize Çağırısı

Sayın Üyemiz,

24.6.1975 tarihinde Kartal ve Maltepe Belediye Başkanlarıyla imzalanan protokol gereğince 24.7.1975 tarihinden itibaren Kartal ve Maltepe Belediye Hudutları içinde alacağımız projeler ortak meslekî denetim protokoluna göre Belediyelere gitmeden önce İnşaat Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odası yetkililerince vize edilecektir.

15.7.1975 tarihine kadar, bu bölgelerden proje almış üyelerimizin ellerindeki projelerin arsa tapularıyla birlikte Ada - Pafta Parsellerini Cuma günleri Kartal Belediyesinde bulunacak olan İnş. Yük. Müh. Ali Ekber Karagöz'e veya Odaların Genel Sekreterine bildirmeleri gerekmektedir.

Vize işlemi haftanın belirli günlerinde Kartal Belediye Meclis Salonunda bulunacak Belge Müh. ve Belge Mimarlarınca yapılacaktır.

Konunun geniş bir şekilde tartışılması amacıyla 30.6.1975 tarihinde, saat 14.00 de Kartal Belediyesi merkez salonunda üyelerimizle bir toplantı düzenlenmiştir.

Tüm üyelerimizin katılmasını rica eder, çok kısa bir zamanda Pendik ve Küçükyalı'da protokol imzalanacağını bildirir, Ortak Belge Uygulamasının halkımıza mühendislik hizmetlerinin daha kaliteli başıboşluktan kurtulmuş bir biçimde sunulmasını, üyelerimize meslekî ekonomik ve sosyal yönden yararlar sağlayacağı iancıyla başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı	İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkanı
Vasıf KÖKSAL	Ertuğrul TIĞLAY

Bir Duyuru ve Onu

TEZER

Kartal ve Maltepe Belediyesi ile çalışmak durumunda olan üyelerimize yukardaki duyuru, haklılığına kesinlikle inandığımız, mücadelesine özellikle son iki yıldır hız verdiğimiz uğraşıların bir simgesi oldu.

Bu duyuru özgürlük ve demokrasi düşmanlarına karşı özgürlüğün ve demokrasinin mücadelesini veren tüm emekçi ve yurtseverlerin ilerici mücadelesinin genel çerçevesi içinde, haklı olduklarına inandıkları bir davada kendi aralarındaki davayı pekiştiren ve onları bu inançlı mücadelesinde bir an bile yalnız bırakmayan Şube Yönetimimizin, imzacılara, mühendislik hizmetinin emeğinden kâr edenlere, kaliteli yapımın bilimselliğine inanmayıp malzeme çalan çıkarcılara ve salt bu nedenlerle odaları kapatmak isteyen dar siyasî görüşlülere karşı mücadelede vurulan ilk darb nin müjdecisi olmuştur.

Bu duyuru :

Kartal - Maltepede çalış üyelerimizin fatura bono si temi sayesinde yaptıkları pr jenin asgari karşılığını güve ce altına alarak bu bölgelerd çalışan üyelerimize geçim s kıntısını hafifletmiş, imzacıla dan aracılardan arınmış kiş ler olarak meslekî faaliyetler ne gereken biçimde eğilebilm

Yukarıdaki birinci fotoğrafta Kartal Belediye Başkanı, Kartal Fen İşleri Md., Pendik Fen İşleri Md. ile birlikte görülüyor. Yukarıdaki ikinci fotoğrafta ise Kartal Bel. Bşk. M. Ali Büklü, Maltepe Bel. Fen Şefi Sıddık Uçar, Kartal Bel. Fen Müd. Jale Çetintürk, Pendik

Kartal Belediye Reisi Mehmet Ali Büklü, İnş. Müh. Od. Bş. Ertuğrul Tığlay, Mim. Od. Bş. Argun Ozan, İnş. Müh. Od. Gn. Sek. Tezer Eraslan, İnş. Müh. Od Org. Sek. Ali Ekber Karagöz, Kartal Belediyesi Fen İşleri Md. Mim. Jale Çetintürk.

İstanbul Çevre Belediyelerinde Ortak Mesleki Denetim Uygulamasına 24

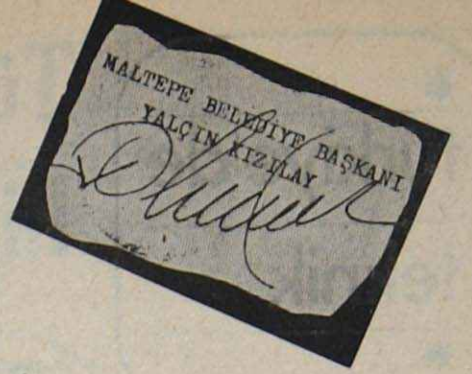
Odamızın illerde temsilcilikler açıp ortak mesleki denetimi sağlama faaliyetlerinin yanısıra İstanbul çevresindeki belediyelerde aynı uygulamayı götürme çalışmaları giderek hızlanmış bulunmaktadır. Bilindiği gibi bu konuda bir kaç ay öncesinden beri çevre belediyelerle ve buralarda serbest çalışmakta olan meslekdaşlarımızla ilişkiler kurulmuş idi. Bu ilişkilerimizde ortak mesleki denetim uygulamasının gerek meslekdaşlarımızın haklarının ve meslek haysiyetinin korunması gerekse halkımıza mühendislik hizmetlerinin daha kaliteli, başı boşluktan kurtulmuş bir biçimde sunulmasını aynı zamanda İnşaatların fen ve sanat kurallarına uygun bir biçimde yapılabilmesini sağlayacağı hususları üzerinde belediyeler ve meslektaşlarımız görüş birliğine varmışlardır. Ancak bu uygulama sırasında yöresel şartlardan doğabilecek çeşitli sorunların da Oda ve Belediyelerce ortak çözüme kavuşturulacağı göz önünde bulundurulmuştur.

Ortak mesleki denetim uygulamasının bir protokolle tesbiti ilk olarak Kartal ve Maltepe çevre belediyelerinde gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

Protokolun imzalanmasından önceki günlerde İstanbul Oda yöneticileri ile Kartal Belediye Başkanı Sn. M. Ali Büklü ve Fen İşleri Müdürü Sn. Jale Çetintürk arasında ön temaslar yapılmış ve mutabakat sağlanmış idi. Bu ara Kartal bölgesinde serbest çalışmakta olan İnşaat Mühendisi arkadaşlarla da 19 haziran 1975 perşembe günü İnşaat Mühendisi Muharrem Aljaslan'ın bürosunda bir toplantı yapılarak ortak mesleki denetim u nusundaki görüşler resel sorunların uygulama sırasında ne türden çözüm gerektiği tartışılmış katılan meslekdaşl nün ortak mesleki raftar olmaları ve kendi aralarında toplantılarda aynı miş olmaları hus yetle tesbit edilmiş

24 haziran 197 Belediyesinde yap ilgili görüşmeler Sn. Jale Çetintürk Maltepe, Pendik, diyelerinin fen ş mış. İnşaat Mühe mar Odalarının yöneticilerinin toplantıya Kartal nı Sn. M. Ali B

ı Giderek Yayılıyor..

abası Sonuçlandı

Mutluluğu Üzerine

RASLAN

olanakları verecektir. Ve bu uygulama bir yandan yukarda saydığımız olanakları üyelerimize sağlarken diğer yandan kaliteli proje ile birlikte yapılacak yapı denetimleri aracılığıyla kaliteli yapı üretimini getirecektir.

Bu sonuçta Kartal ve Maltepedeki 400.000 üzerindeki kişinin kullanışlı yapı güvencesi ve malzeme tasarrufu ile oturmaları demektir.

Kartal ve Maltepe Belediyeleriyle yapılan protokol gerçekleştirmek zorunluluğunda olduğumuz amaçlar doğrultusuna İstanbul Belediyesinden sonra bize güç veren ilk adım olmuştur.

Uğraşılarımızı ara vermeksizin sürdürür yurtsever, ilerici Belediye Başkanları ve yöneticileri görüşlerimizi destekler ve üyelerimiz birliktelik içinde dayanışma gösterirlerse bu adımların sıklaşacağına ve çok kısa sürede Pendik, Küçükyalı, Küçükçekmece, Bayrampaşa, Kocasinan civar belediyelerinde ayrıca merkez ve temsilciliklerimizle tüm Anadolunun vilâyetlerinde kasabalarında çalışan üyelerimize yukardaki duyuruları yapabileceğimize inanıyoruz ve amacımızın bütün Türkiye'de ortak belge uygulamasına geçmek olduğunu bir kez daha belirtiyoruz.

Bel. Fen Şefi Ömer Cavit Turan, İ.M.O. İst. İş. Başk. Ertuğrul Tığlay, Mim. Od. Şb. Yön. K. Üy. Müşfik Erem, İ.M.O. İst. Şb. Genel Sek. Tezer Eraslan, İ.M.O. İst. Şb Örgütlenme Sek Ali E. Karagöz, Mim. Od. İst. Şb. 2. Başk. Argun Ogan.

Kartal - Maltepe Belediyeleri İle Mimar ve Mühendis Odaları Arasında Yapı Üretimi Belge Uygulaması Protokolü

Belediye hudutları içersinde üretilen yapılara ait projelerin yönetmeliklere, nümune proje standartlarına ve teknik koşulların uygun olarak tanzim edilmesini ve yapıların tastikli projelerine teknik şartnamelere fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmasını sağlamak ve yapı üretimindeki kaliteyi artırmak amacıyla bu protokol düzenlenmiştir.

Madde: 1 — Belediye hudutları dahilinde üretilecek her türlü yapıya ait ve her yapı için ayrı ayrı olmak üzere, proje ve teknik uygulama sorumluluğu hizmetlerini yürüterek meslek adamının ilgili meslek odasından alacakları belge Belediye başkanlığınca aranacaktır.

Madde: 2 — Belediye proje ve teknik uygulama sorumluluğu hizmetini yürüterek meslek adamı her hizmet ve yapı için ilgili meslek odasından aldığı belgeyle müracaat ettiği takdirde bu üye için bir sicil dosyası açıp gerekli işlemi yapar.

Madde: 3 — Meslek adamının proje hizmetlerine ait ilgili odadan aldığı belge, proje hizmetinin mevcut teknik bilim kurallarına, şartnamelere ve minumum proje standartlarına uygun olduğunun tesbiti olup, projenin tasdiki ilgili imar kanun ve yönetmeliklere göre belediye tarafından yapılır.

Madde: 4 — Belediye hudutları dahilinde maddî olanaksızlıkları nedeniyle proje yaptırma gücüne sahip olmadığı belediyelerce saptanan ve oturmak amacıyla kendisine ev yapan kişiler için tip proje düzenlemek ve teknik uygulama sorumluluğunda kolaylıklar sağlamak konularında ilgili meslek odaları belediye'ye yardımcı olurlar.

Madde: 5 — İlgili meslek odaları teknik uygulama sorumluluğu, alan üyelerini denetler. Bu denetlemenin şekil ve prensipleri meslek odaları ile belediye arasında yapılacak bir protokolla saptanır.

Madde: 6 — Bu protokolun uygulanması konusunda ilgili meslek odaları belediyelere gerekli yardımda bulunurlar.

Madde: 7 — Protokolun uygulanması esnasında meydana gelecek yeni durumları Belediye ve ilgili meslek odaları tarafından müştereken çözümlenir.

den Kartal ve Maltepe'de .7. 1975 Tarihinden İtibaren Başlanıyor.

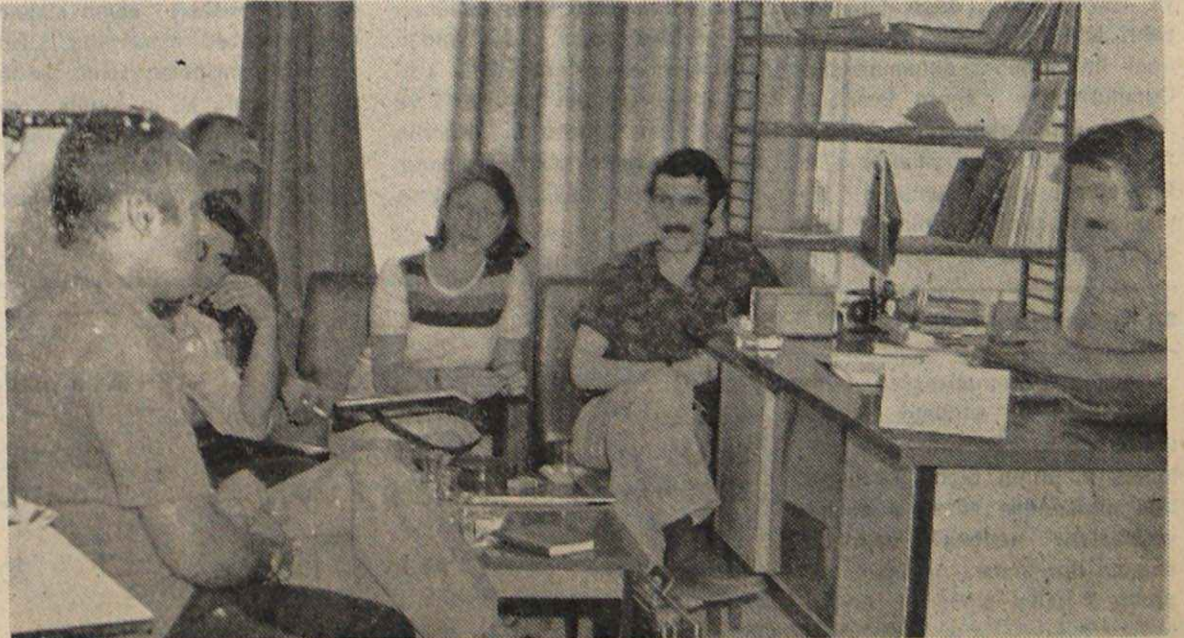
uygulaması ko-
şleri alınmış, yö-
neler olduğu ve
nda bu sorunlara
ümler getirilmesi
mıştır. Toplantıya
aşlarımızn tümü-
eki denetime ta-
ve daha önce de
da tertipledikleri
nı görüşte birleş-
hususu memnuni-
miştir.
975 günü Kartal
apılan protokolle
Fen Müdürü
rk'ün çabaları ile
, Küçükyalı Bele-
şefleri de katıl-
hendisleri ve Mi-
İstanbul Şube
hazır bulunduğu
Belediye Başka-
Büklü başkanlık etmiştir.

Bu toplantıda protokolun bütün maddeleri ayrı ayrı okunarak görülşülmüş, uygulama sırasında ortaya çıkabilecek sorunların protokole ek maddeler halinde Oda ve Belediyeler arasında müştereken çözümlenip karara bağlanacağı belirtilmiştir. Bu görüşmelerden sonra protokol Kartal Belediye Başkanı, İnşaat Müh. ve Mimarlar Odası İst. Şubesi Başkanlarınca imzalanmıştır. Toplantıya Ankara'da bulunması nedeniyle katılamayan Maltepe Belediye Başkanı Kızılay vekâleten Fen Şefi Sıddık Uçar'ı göndermiş, Maltepe Belediyesi için de ayrıca hazırlanan protokolun Ankara'dan döndükten sonra Belediye Başkanı tarafından imzalanacağı öğrenilmiştir. Nitekim 26.6.1975 tarihinde Maltepe Belediye Reisi de protokolu imzalamışlardır.

Bu arada toplantıda hazır bulunan Küçükyalı Belediyesi Fen İşleri Şefi Sn. Cevat Özdizdar ile Pendik Belediyesi Fen İşleri Şefi Sn. Ömer Cavit Turan ortak mesleki denetim uygulamasının kendi bölgelerinde de en kısa zamanda uygulanmasının mümkün olacağını, esasen çok daha öncesinden buna taraftar olduklarını ve uygulamanın faydalarına inandıklarını, ancak odaların bu güne kadar bu hususta teşebbüse geçmelerini beklediklerini belirtmişlerdir. Bu tutumları Oda yöneticilerine önümüzdeki günlerde ortak mesleki denetim uygulamasının yaygınlaştırılması için yapacakları çalışmalar bakımından cesaret vermiş sevindiri-

(Devamı onbirinci sayfada)

ENGELLER BİRER BİRER AŞILIYOR..

19 Haziran 1975'de Kartal'da üyelerle yapılan toplantıdan bir görüntü.

Türkiye'de Kanalizasyon Ve Pis Su Tasfiye Tesislerinin Durumu

Ahmet SAMSUNLU

(*) Doç. Dr. İng. Ege Üniversitesi, Mühendislik Bilimleri Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü.

1. TÜRKİYE'DE GENEL GELİŞİM

Türk toplumu uzun süre tarımsal yerleşim özelliğinde yaşamını sürdürmüş ve geçimini tarımsal ürün ve tarıma dayalı endüstri ile sağlamıştır. Ancak son yirmi beş yıldır memleketimizde önemli gelişmeler olmuştur. Türkiye bir yandan hızla endüstrileşirken, bir yandan kırsal alanlardan kentleşme sürecine girmiş, bunun sonucu olarak büyük kentlerimiz beklenmedik plânsız gelişmeler göstermiştir.

Türkiye'de ortalama nüfus artışı yılda %3 iken, kentsel nüfus yılda ortalama %7 civarında bir artış göstermiş ve 1950'de %18,5 olan kentsel nüfus 1960'da %25,2'ye ve 1970'de de %33,5'e yükselmiştir. Kentlerin bu şekilde gelişmesi su, kanalizasyon gibi çok önemli alt yapı tesislerini yetersiz duruma düşürmüştür. Bu nedenle, endüstriyel ve kentsel artık sular çevreyi aşırı oranda kirletmeye başlamış, önceleri önemsenmeyen kirlilikler son yıllarda önemli bir sorun haline gelmiştir. Haliç, İstanbul'un Marmara kıyıları, İzmit, İzmir ve İskenderun körfezleri ile İzmir'de Melez çayı ve Ankara çayı gibi deniz ve akarsularımız sağlığımızı etkileyen bugünkü korkunç duruma düşmüşlerdir. İzmir körfezi artık sularla az yüklendiğinden 1960'a kadar Alsancak, Karşıyaka ve Bayraklı'da denize girilebilirken, son yıllarda artan nüfus ve gelişen endüstrinin tesiri ile çok fazla yüklenen körfez bir lağım çukuruna dönüşmüştür.

2. TÜRKİYEDE'Kİ KANALİZASYON ŞEBEKESİ VE PİS SU TASFİYE TESİSLERİNİN GELİŞİMİ

Anadoludaki kentlerimizin bir çoğunda Selçukullardan ve Osmanlılardan kalmış kârgir kanallar vardır ve bazıları şu anda kullanılmaktadır. Türkiye'de modern anlamda kanalizasyon yaptırma girişimine Birinci Dünya Savaşından önce İstanbul şehri için başlanmış, savaş nedeni ile sonuç alınamamıştır. Cumhuriyetten sonra İstanbul, Ankara, İzmir şehirlerinin etüdleri yapılmıştır. Son yıllarda İller Bankasınca diğer kentlerin alt yapılarının projelendirilmesi için olumlu çalışmalara başlanmıştır.

2.1 İstanbul'un Durumu

İstanbul'un kanalizasyon sorunu, evlerde ve endüstri sahalarından gelen pis suların ve kullanma sularının hiçbir tasfiyeye tabi tutulmadan yüzeysel sulara verilmeleri nedeniyle üzerinde önemle durulması gereken bir problem halini almıştır. Kentin hızlı nüfus artışı (1970'de 2.248.000 iken 1985'de iki misline çıkacağı — 4.425.000 ve 2020 senesinde 7.5 milyon olacağı tahmin ediliyor) ve sayıları 5000'ü aşan, çok çeşitli konularda faaliyette bulunan endüstri merkezlerinin mevcudiyeti gözönüne alındığında, bölgede acil tedbirler alma zorunluğu hissedilmektedir.

Geçen sayımızda İzmir'de Ege Üniversitesi ve Stuttgart Üniversitesi tarafından ortaklaşa düzenlenen «Çevre Mühendisliği Sorunları Semineri» haberini vermiştik. İlk sunulan tebliğ Doç. Dr. İnş. Y. Müh. Ahmet Samsunlu'nun Türkiye'de kanalizasyon ve tasfiye tesislerinin durumu ile ilgili tebliği idi. Bu önemli tebliği aynen yayınlamayı uygun gördük. Okurlarımızın yararlanacağını umarız.

ÖZET :

Cumhuriyet devri Türkiyesi gerek sanayileşme ve gerekse şehirleşme yönünden hızlı bir gelişim içinde bulunmaktadır. Buna karşılık su temini, kanalizasyon gibi alt yapı hizmetlerinde benzer hızla bir gelişimin bulunmayışı mevcut sistemleri, artan ihtiyaçları karşılayamayacak derecede yetersiz kılmıştır. Öte yandan, kentlerin gelecekteki nüfus ve endüstrileşmeleri gözönüne alınarak gerekli plânlar yapılmadığından veya yapılan çalışmalar uygulama safhasına sokulamadığından bugün Türkiye'nin belirli bölgelerinde çevre kirliliği sorunu ortaya çıkmıştır.

Bu bölgelerin çoğunda acil tedbirler alma zorunluğu vardır. Konuyla ilgili birçok çalışmalar yapılmış olmasına rağmen, finansman yetersizlikleri nedeniyle, bunların hiçbiri tatbik edilememektedir.

Şekil: 1 Büyük İstanbul Kanalizasyon Genel Plânı (DAMOC)

Halen 400 km'lik kanalizasyon şebekesi mevcuttur; ancak bunlar şehrin sadece %24'üne hizmet edebilmektedirler. Bu şebekenin büyük bir kısmı, karışık sistem olmakla beraber son senelerde ayrık sistem niteliğinde hatlar da ilâve edilmiştir. Mevcut karışık sistemin bir bölümü Bizanslılar ve Osmanlılar zamanından kalma, 40 km'lik kısmı bugün de kullanılabilen «kara kanallardır». Geri kalan bölümünü ise 1950 yılına kadar Wild'in tavsiyelerine uyularak ilâve edilen karışık sistem kanallar ve 1950'lerden sonra da Kehr'in önerdiği master plan gereğince, eldeki şartlar ölçüsünde inşa edilen ayrık sistem kanallar oluşturmaktadır.

Mevcut kanalların topladığı sular, Boğaz ve Haliç boyunca denize akıtılmaktadır. Aslında kentte iki tasfiye tesisi mevcuttur. Bunlardan biri biyolojik tasfiye amacıyla kurulan Ataköy, diğeri ise kısmî mekanik tasfiyeye yönelik Haliç tesisi. Bakırköy ve Tarabya pompa istasyonlarıyla beraber sadece bir pompa istasyonu vazifesini görmektedir. Bu nedenle, kentte arıtılmış pis su ve endüstri artıklarının her sene 40-60 milyon m³'ü Boğaz'a, Haliç'e ya da Marmara Denizine boşaltılmaktadır. Denizlere ulaşan bu kirlilikler buradaki canlı hayatı da etkilemekte, özellikle balık tür ve miktarlarının azalğaz, iki tabakalı akıntı sistemi masına sebep olmaktadır. Bonedeniyle nisbeten temiz olmasına karşılık, Haliç kirlilik yönünden dünyanın sayılı bölgelerinden biridir. Marmara sahillerinde, mevcut koliform bakteri miktarlar plajları tehdit edici duruma gelmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, alan olarak %75, bağlı nüfus olarak da %57 ornında bir bölge kanalizasyon şebekesinden yoksundur. Bu bölgelerde pis sular doğrudan doğruya yüzeysel sulara verilmekte veya sızdırma ve foseptik çukurlarından faydalanarak mevcut yağmur suyu kanalına kanunsuz bağlantılar yapılarak uzaklaştırılmaktadır.

Doğrudan doğruya, tasfiye edilmeden deneye verilen evsel ve endüstriyel pis sulardan oluşan 200 nümune üzerinde yapılan deneylerde şu neticeler elde edilmiştir:

Stndart limit değerlerle kıyaslandığında, yukarıda belirtilen pis su karakteristiklerinin, İstanbul şehri için sağlığı tehdit edici nitelik kazandıklarını söylemek mümkündür.

Bir kıyaslama yapmak amacıyla şu söylenebilir: Hannover'de 1950-57 yılları arasında tifo oranı 0,05 iken, aynı sürede modern tekniğin şartlarına sahip bir kanalizasyon sistemi olmayan İstanbul'da, tifodan ölüm nisbeti 20 misli ve binde 1, paratifo ise 12 misli ve binde 0,65 miktarında idi.

Kirli su	BOD (mg/lt)	COD (mg/lt)	Askı mad.	P H	Yağ ve mazot (mg/lt)
Evsel	150-400	—	200-100	7.1-8.4	3-10
Endüstriyel	0-6850	2-14000	0-4780	1.6-11.8	100-9857
					100-1000
Limit değerler	10.30	80-150	30	7	0.1-0.5

Geerk artan ihtiyaçlar, gerekse mevcut sistemin eksiklikleri nedeniyle, kentin kanalizasyon sorununa çözüm bulmak amacıyla muhtelif çalışmalar yapılmıştır. 1920'lerin sonunda, o zamanlar Berlin Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı görevini sürdürmekte oln Wild 4000 ha'lık bir proje alanı ele alarak, karışık sistem ile toplanacak pis suların kaba ızgaralardan geçirilerek denize verilmesini önermiştir. Wild'in tavsiyeleri kısmen gerçekleştirilmiş ve Haliç'teki bugün çalızmayan tasfiye tesisi kurulmuştur. 1950'lerde sorunu, Hannover Teknik Üniversitesi Çevre Bilimleri ve Teknolojisi Kürsü Direktörü olan Kehr ele almıştır. Kehr, Wild sahasında sistemin aynen kalmasını ve diğer bölgelerde ayrık sistem inşasını öngörmüştür. Kehr projesine göre pis su kaba ızgaralardan geçirilip Boğaz'a ve biyolojik tasfiyeden geçirilip Marmara'ya verilecektir. Haliç'e ise pis su boşaltılmayacak, bunlar toplayıcı mecralarla Boğaz'a akıtılacaktır. Tasfiyeye yer vermeyen Wild projesi gibi, Kehr projesi de maddî kaynaklar sağlanamadığı için kısmen uygulanabilmiştir.

Son çalışma Dünya Sağlık Teşkilâtının finansman ön şartı sebebiyle Damoc Firması tarafından gerçekleştirilmiştir. Büyük İstanbul Bölgesi ve Büyük İstanbul Bölgesi dışında kalan kısımlar olmak üzere iki bölgeyi kapsayan bu yeni plânın esası, ayrık kanalizasyon sistemi ve bu sistemin topladığı pis suların mekanik tasfiyeden sonra belirli ortak ve şarj noktalarından difüzörlerle çevre denizlerde mümkün olan en derin tabakalara verilmesi hususlarına dayanmaktadır. Bu proje de halen tatbik safhasına sokulamamış, üzerinde revizyon çalışmaları yapılmaktadır. Kentin mevcut kanalizasyon durumu, sosyal ve ekonomik gelişimi göz önünde bulundurulacak olursa, yapılan çalışmaların uygulama safhasına sokulamadan sürüncemede kalmaları, sonucu daha da vahim bir hale sokmaktadır. Tavsiye edilen, yapılan son çalışmanın bir an evvel, soruna çözüm getirebilmek amacıyla uygulanması, 20 yıldan beri yapılan projelendirmenin inşaat safhasına dökülmesidir.

Devamı dokuzuncu sayfada)

2.2. Ankara'nın Durumu

Türkiye'nin başkenti olmasından bu yana Ankara gerek nüfus ve gerekse şehirleşme yönünden çok hızlı bir gelişim içinde bulunmaktadır. Endüstri ise fazla gelişmemiştir. Son yirmi sene içinde kentin nüfusu dört misli artmıştır. 1968'de 1 milyon civarında olan nüfusun, 2000 senesine 3 milyonu bulacağı tahmin edilmektedir. Kentin kanalizasyon inşaası gerekli sahası 33200 hek. civarındadır ve bunun ancak 2700 hek'lık bir kısmına «ayrık» ve «karışık» sistemlerle hizmet edebilmektedir.

Toplanan pis sular (ki bunların çoğu evsel pis sulardır) halen tasfiye edilmeden en yakın yaklaşık 90. noktadan akarsuya verilmektedir. Bu akarsuların yazın ve sonbaharın ilk aylarında kurumaları karşısında şehir pis sularının uzaklaştırılması kritik bir hâl almıştır. Özellikle Ankara deresinde yazın akan suyun tümüne yakın bir kısmı pis sudan ibarettir.

Ankara'nın mevcut kanalizasyon sistemi ayrık ve karışık sistem niteliğindedir. DSİ tarafından hazırlanan bir plân gereğince Yenişehir bölgesinde 1945' ten sonra ayrık sistem olarak inşa edilmiştir. Şehrin diğer bölgelerinde, geri kalan şebeke kısımları karışık sistem karakterindedir. Nüfusun %50'si kanalizasyondan yoksundur. Mevcut sistemin birçok kısmında muayene bacaları ve sistemin eğimi, kotları gibi özelliklerini veren projeler bulunmadığından, bakım ve işletmeleri de çok zordur. Kentte, Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki tek kademeli damlatmalı filtreden oluşan sistem dışında pis su tasfiye tesisi bulunmamaktadır. Ankara'da kanalizasyon sorununa çözüm bulmak için çalışmalar yapılmıştır. 1939 yılında Wild kanalizasyon şebekesinin ayrık sistem esasına göre yapılmasını ve şehirden belirli bir uzaklıkta tasfiye tesisi kurulmasını tavsiye etmiştir. Bayındırlık Bakanlığı (1940) da ve İmar Bakanlığı (1944 ve 1951) de kanalizasyon raporu hazırlamışlardr. 1951 senesindeki raporda Ankara deresinin yüzmeye müsaade edilmeyecek kadar kirli olduğu, öncelikle ayrık sistemin, pis su kanallarının inşaası ve daha sonra biyolojik tasfiye tesisi kurulması gerektiğini belirtilmektedir.

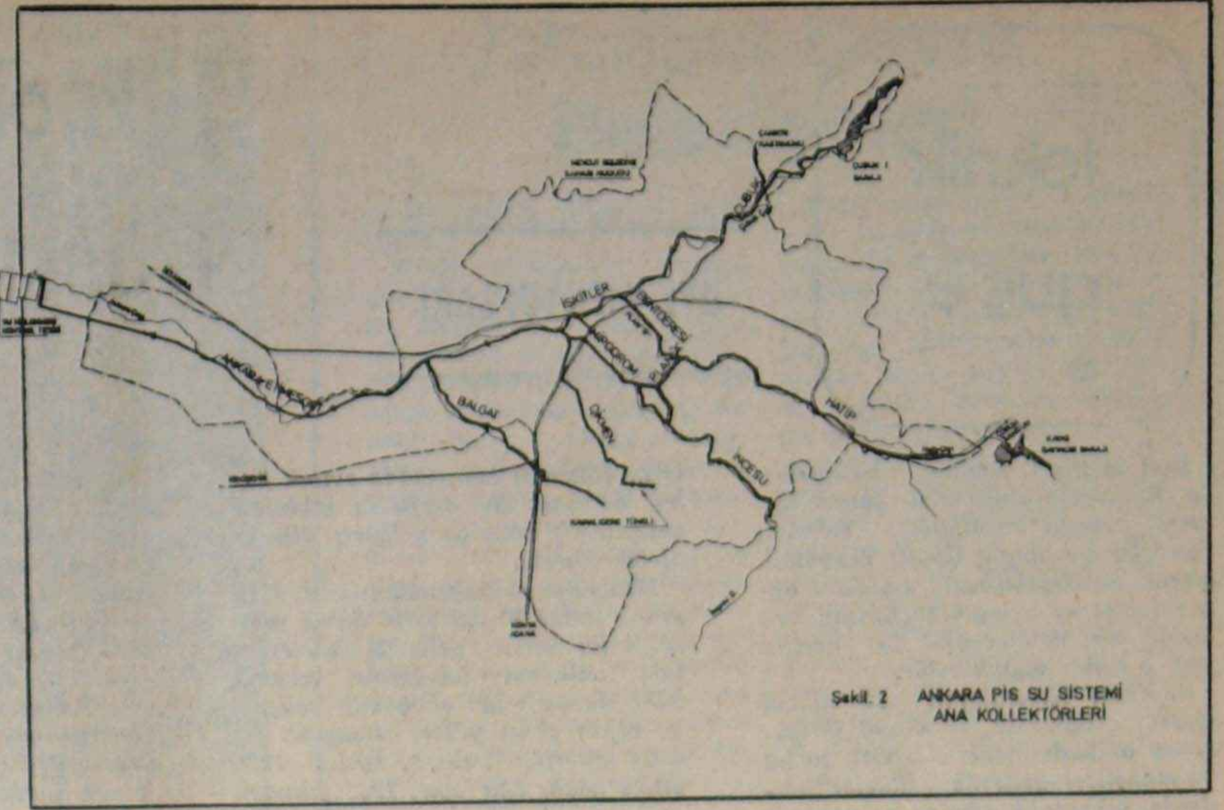
Duyulan ihtiyaç karşısında 1967 yılında Camp-Harris-Mesera mühendislik grubu Ankara'nın su getirme ve kanalizasyon master plânını hazırlamakla görevlendirilmiştir. Hazırlanan rapora göre plân uygulandığı takdirde 3,8 milyon kişinin ihtiyacını rahatlıkla karşılayabilecektir. Halen iyi durumda olan mevcut tesislerden en geniş ölçüde yararlanmayı da amaçlamaktadır. Aktif çamuru metodu ile çalışan bir biyolojik tasfiye tesisinin Ankara'nın 20 km. batısında Etimesgut ve Sincanköy arasında inşaası öngörülmektedir.

2.3 İzmir'in Durumu

Bugün İzmir'de hemen hemen bütün evlerin ve endüstrinin pis suları tasfiye edilmeden 98 adet kanalizasyon ağzı ile denize veya bölgedeki 10'a yakın çaya verilmekte ve körfeze taşınmaktadır. İzmir ve civarındaki 11 belediyenin 7'sinde iyi veya kötü bir kanalizasyon mevcuttur. 2800 hektarlık bu bölgede 315.000 kişiye yani İzmir bölgesindeki yaklaşık nüfusun yarısına hizmet etmektedir. Mevcut kanalizasyon tesislerinin çok küçük bir yüzdesi modern bir planlama neticesinde inşa edilmiştir. Geçmiş yıllarda yapılmış ayrıntılı çalışmalara rastlanmamıştır.

Bütün sakıncalar ve çevre sorunları bakımından İzmir'in modern bir şehir için gerekli tesislere kavuşmasını sağlamak için Belediyenin de gayreti ile DSİ tarafından bir Türk - Amerikan firma grubuna master plânı hazırlattırılmıştır. Bu proje İzmir'in 1970 senesinde 767.000 olan nüfusunun 2000 yılına kadar 1.800.000 — 2.250. 000 olacağı göz önüne alınarak ihtiyacı karşılayacak şekilde düzenlenmiştir. Endüstri de dikkate alınırsa 1970'de sanayi artıklarının 610.000 eşdeğer nüfus olduğu, 2000 yıllarında 1.500. 000 eşdeğer nüfus olacağına göre projelendirmede yaklaşık 4.000.000 eşdeğer nüfus etkili olacaktır.

Teklif edilen pis su sistemi şehirsel alanda ana kollektörlerle (Karşıyaka - Melez - Güney yaka ve Çiğli) toplanacak, gerekli yerlerde pompa istasyonları kurularak Çiğli'de kurulacak tasfiye tesisine (mekanik tasfiye ve oksidasyon havuzu) getirilecek ve Orta Körfezde denize deşarj edilecektir. Bir alternatif çözüm olarak da Çiğli tasfiye tesisi yanında Narlıdere aktif çamuru metodu ile çalışan bri tasfiye tesisi önerilecektir.

Şekil. 2 ANKARA PİS SU SİSTEMİ ANA KOLLEKTÖRLERİ

ANKARA PİS SU SİSTEMİ

2.4. Ege Bölgesinin Durumu

Türkiye'nin en gelişmiş tarım ve sanayi bakımından olduğu kadar turistik cepheden büyük önem arzeden Ege bölgesinde alt yapı tesisleri yetersizdir. Bölgede tebliğ sahibi tarafından yapılan ve halen tamamlanmamış bir araştırma neticesi Tablo 1'de gösterilmiştir. Bölgedeki

TABLO 1 : Ege Bölgesindeki belediyelerde kanalizasyon durumu

Nüfus (N)	İncelenen Belediye sayısı	Kanalizasyonu olan Belediyeler	Kanalizasyonu olmayan Belediyeler	Kanalizasyonu yetersiz olan Belediyeler
N<3000	37	1	29	7
3000<N<4000	27	6	12	9
4000<N<5000	15	—	6	9
5000<N<6000	9	1	6	2
6000<N<1000	14	3	6	5
10000<N<20000	17	3	5	9
20000<N<50000	10	2	1	7
50000<N<75000	3	—	1	2
N>100000	1	—	—	1
	133	16	66	51

Belediyelerin çoğunluğunda yaklaşık %90'ında kanalizasyon yok veya yetersizdir. Sahil şeridinde yalnız Kuşadası'nın kanalizasyonu inşa edilmiştir. Tasfiye ve denize deşarj tesisleri yapılmamıştır. Fethiye, Marmaris, Bodrum, Köyceğiz proje veya inşaat safhasında olup diğer turistik beldelerin kanalizasyonu yoktur.

2.5. Türkiye'de Diğer Kentlerin Durumu

Büyük kentlerden İzmit ve çevresinin, Adana'nın kanalizasyon proje yapılmasına Türk ortağı bulunan yabancı firmalarca başlanmıştır. İller Bankasınca depremde yıkılan Gediz ve Bingöl kentlerinin kanalizasyon tesisleri tamamlanarak işletmeye açılmıştır. 31 kentin kanalizasyon tesisleri inşa halindedir. 76 kentin projesi tamamlanmış, 12 kentin projesi yapılmaktadır.

3. KANALİZASYON TESİSLERİNDEN ÇIKAN PİS SULARIN BOŞALTIM OLANAKLARI

Yurdumuzda kanalizasyon tesislerinden çıkan pis sular hemen hemen hiç tasfiye işlemine tutulmadan yüzeysel sulara boşaltılmaktadır. Bu yüzeysel suların kirlenmesi çevre sağlığına ve yüzeysel sularda yaşayan canlıların yaşam ortamına zararlı olmaktadır.

Memleketimizde kirlenmiş olan yüzeysel suları temizlemede, onların tekrar biyolojik yönden canlıların yaşayabildiği bir hale getirmede tedbirler alınmadığı gibi, her geçen gün biraz daha yüklenilmekte ve kirletilmekte-

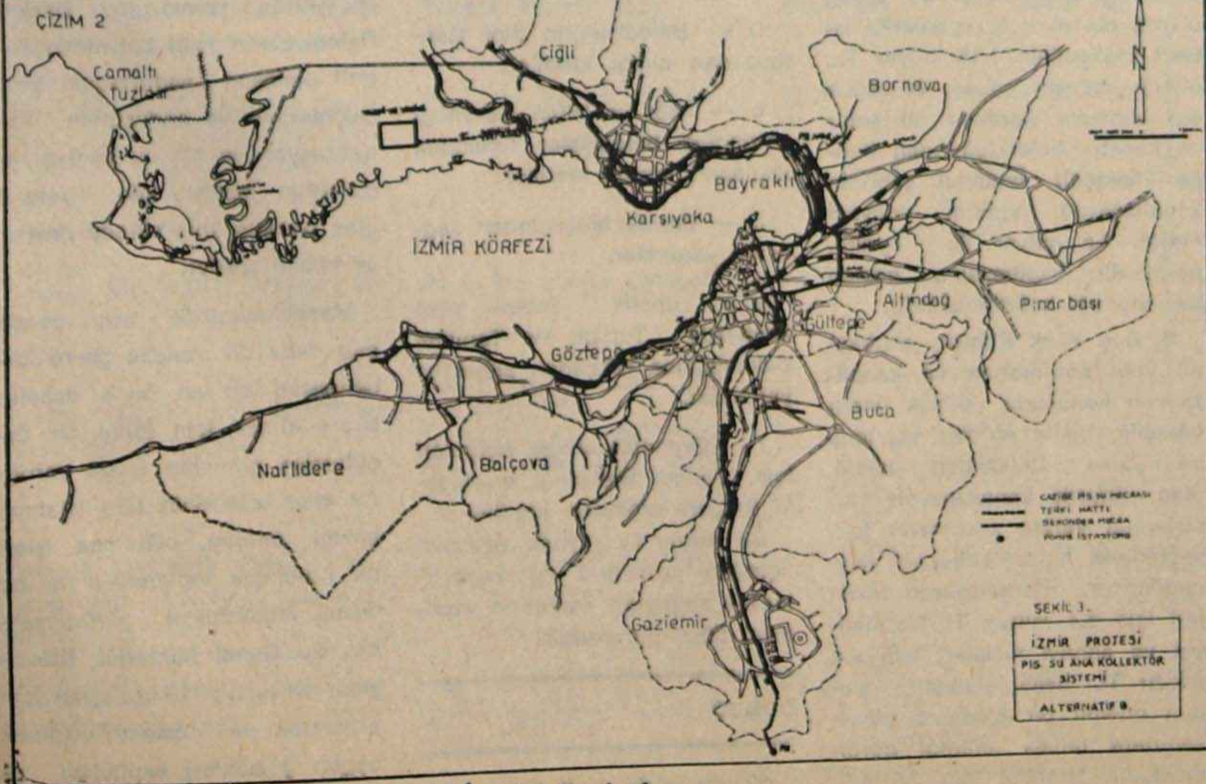
daha iyi vasıflı içme ve kullanma suyuna ihtiyaç ve istek doğacaktır. Durum böyle iken İstanbul'da Haliç, sanayinin artıkları ve evsel pis suların verilmesi yanında, deniz ulaşımı faaliyetlerinin sonucu niteliklerini yitirmiş ve giderek çevre sağlığını tehdit eden bir sorun haline gelmiştir. Kirlenme bakımından İzmit Körfezi de Haliç'in durumundan farklılık arzetmemektedir. İzmit Körfezinin iç kısımları canlı varlıkların yaşadır. Artan hayat standartları ile birlikte memleketimizde de masına olanak vermeyen bir ölü deniz haline dönüşmüştür. İzmir Körfezinde de kent kanalizasyonunun ve endüstri artıklarının hiç bir tasfiyeye tabi tutulmaksızın denize verilmesi ve limana gelen çok sayıda geminin petrol artıklariyle kirlenmeyi artırması sonucu biyolojik hayat hemen hemen yok olmuştur.

Bunun yanında Mersin, İskenderun, Ereğli, Zonguldak da kirlilik yönünden bizi endişeye düşürecek hale gelmiştir.

Ayrıca maden çıkarmada kullanılan yıkama suları muhtelif cins toksik maddeleri ihtiva etmektedirler. Yüzeysel sulara verilen bu kirli sular (örneğin Murgul çayı bakır işletmelerinden, Simav çayı bor işletmelerinden) yüzeysel suları kirletmekte ve toksik nitelikleriyle de canlıların yaşamasına büyük ölçüde etki etmektedirler.

Yurdumuzda Ataköy Tasfiye Tesisi, ODTÜ Tasfiye Tesisi ve Adapazarı'nda bir lâstik fabri-

(Devamı 10'da)

İzmir Projesi

teknik güç'e

ÜYE MEKTUPLARI

Teknoloji ve Teknoloji Transferinin Düşündürdükleri

Secaattin TULGAR
İnş. Yük. Müh.

İlmî bilgileri: kelime; *Kelimeler ile cümlelerin oluşumunu gerçekleştiren gramer kurallarını:* Teknik; *Cümleler ile oluşan lisanı;* Teknoloji *olarak tarifliyebilirsek; lisanları ayrı iki insanın anlaşabilmelerinin nekadar zor olabileceğini de kestirmek o kadar mümkündür.*

Lisanını bilmediğiniz bir ülkeyi ziyaret ettiğinizde, en elzem ihtiyacınızı anlatabilmeniz nekadar zorsa; Teknolijileri gelişmiş ülkeler nezdinde, teknolojik yönden az gelişmiş bir ülkenin de yer alabilmesi o kadar zordur.

Memleketlerin, memleketler nezdinde saygınlığı aynı lisanı kullanmaları ile mümkün olabilir. Bu olabilir gerçeğe göre de; Memleketler birbirlerinin lisanlarını öğrenmeye mecburdurlar.

Mecbur olunan bu hususu Teknoloji transferi olarak tarifliyebiliriz.

Yalnız, burada dikkat edilecek bir hususa değinmeliyiz. Lisanları gelişmiş ülkelerin kelimelerini oluşturan harfleri, bir başka deyişle harflerin kökenini hammadde olarak kabul edersek; Bu harflerin sahipleri gelişmemiş veya az gelişmiş ülkeler olmaktadırlar.

İkinci dünya savaşından sonra 1970 yılına kadar 20 nci asrın ikinci yarısının ilk yarısı gelişmiş ülkelerde, tam istihdam seviyesine tekabül eden devamlı bir ekonomik gelişme ve refah artışı yılları olmuştur. Bu artış yıllarının gelişme eğrisi 1965 yılına kadar ağır ağır, 1965 yılından sonra hızla yükselmeye başlamıştır. Ve, 1973 yılında tepe noktasına varmıştır. 1974 yılının ortalarından itibaren de gerileme başlamıştır. Gelişmiş ülkelerin bu gerilemelerine paralel olarak, Dünya ekonomisi 1974 yılının sonlarına doğru genel bir duraklama tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır.

Bu genel ekonomik duraklamanın belirliliği; gerileme, enflâsyon ve fiyat artışlarının bir arada olmasıdır.

Bugünkü ekonomik durumun diğer bir özelliği de, petrol krizinin sebep olduğu fiyat artışları ve gelişmiş ülkelerin zenginliğinin petrol ihraç eden ülkelere transferidir.

Bütün dünyada aşırı bir gelişme ve refah artışı dönemi olarak kabullenebileceğimiz 1972 - 73 yıllarının getirdiği aşırı refah artışı sonuçları, 1974 yılında fiyatlar ve talepte kendini göstermiştir. Bu talep artışlarına karşın, üretimin gerekli düzeyde artmamış olması ve ayrıca tarım ürünleri rekoltelerinde çeşitli nedenlerden ileri gelen azalmalar, fiyatlarda artmalar şeklinde kendini göstermiştir.

1974 yılının 1975 yılına devrettiği ve 20 nci asrın son 25 yılında karşılanacak ekonomik zorlukların, ENFLÂSYON, DURAKLAMA ve İŞSİZLİK, ENERJİ SORUNU ve PETROL FİYATLARI olarak ortaya çıkacağıdır.

Hastalık teşhis edildiğine göre gelişmiş ülkeler, hastalığın tedavisi için lüzumlu ilâçların hammaddesini ellerinde bulunduran ülkelere bir çok öneriler, örgütlenmeler veya vaadler ile sahip çıkmaya çalışacaklardır.

İşte, OECD bünyesinde geliştirilen «teknoloji transferi», «Enerji ajansı» gibi girişimler hep bu nedenlere bağlıdır.

Gelişmiş ülkeler yaşamakta oldukları refah düzeylerini muhafaza etmek çabasındadırlar. Gelişmemiş veya yarı gelişmiş ülkeler de, gelişmiş ülkelerin refah seviyesine ulaşmak gayesindedirler. Gelecek günler gelişmiş ülkeler için «kayıp yılları»; *Gelişmemişler için* «kazanç yılları» *olacağıdır. Refah içinde yaşamaya alışanların mahrumiyetlere katlanmaları çok zordur. Zor koşullar içerisinde yaşayanların yaşantılarında temin edebilecekleri en ufak bir kazanç, onların gene de eski durumlarına göre bir refah sağladıklarının ifadesidir.*

Zamana göre hiç bir kaybı olmayacak olan az veya yarı gelişmiş ülkelerin, gelişmiş ülkeler ile Haziran ayı sonunda Paris'te yapmış olacakları Bakanlar seviyesindeki pazarlıklarda bu hususlar unutulmamalıdır...

Türkiye'de Kanalizasyon ve Pis Su Tasfiye Tesislerinin Durumu . . .

(Baştarafı sayfa dokuzda)

kasının tasfiye tesiis mevcuttur. Bu tesislerin bir kısmı da çalışır durumda değildir.

4. TÜRKİYE'DE KANALİZASYON YAPIMI İLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Kanalizasyon yapımını belediyelerin zorunlu görevlerinden sayan yasal tedbirler, 1580 Sayılı Belediyeler Kanunu, 1593 Sayılı Umumî Hıfzısıhha Kanunu ve 6785 Sayılı İmar Kanunudur. Belediyeler parasal ve teknik yetersizlikler nedeni ile bu görevi gereği gibi yapamamaktadırlar. 1 Haziran 1970 durumuna göre 1303 belediyeden ancak 262'sinin nüfusu 10.000'den fazladır. Bilhassa nüfusu az olan kentlerde alt yapı görevlerinin yapılması olanağı pek yoktur. Nüfusu 10.000'den büyük kentlerimizde İstanbul, Ankara, İzmir gibi birkaç büyük şehir haricindeki belediyelerin kanalizasyon tesislerinin planlanması, kontrolünü ve bakımını yapacak mecralar dairesi ve yetişmiş teknik elemanı yoktur. Büyük belediyelere yardımcı olan kuruluşlar, İller Bankası, D.S.İ. Genel Müdürlüğüdür.

İller Bankası nüfusu 10.000'e kadar olan kentlerin belediyelerine olanakları oranında teknik yardımda bulunur ve yatırımları için finansman kredisi sağlar. Son yıllarda nüfusu 100.000'den büyük şehirlerin sorunları ile de İller Bankası ilgilenmektedir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü nüfusu 100.000'den büyük olan kentlerin genellikle su kaynaklarının, şehirlerin ve özellikle endüstrinin kullanılmış sularının meydana getirdiği anormal kirlenmelerden korunması için kanalizasyon projeleri ile meşgul olmaktadır. Nüfusu 100.000'den büyük olan şehirlerin içme ve kullanma suyu temini DSİ'ne kanunla verilmiş olmasına rağmen kanalizasyon sorununun hangi kuruluşça yürütüleceği yasalarla tesbit edilmemiştir. Buna rağmen İstanbul, Ankara ve İzmir'in kanalizasyon sorunlarına çözüm getirmek için büyük gayret gösterilmiştir. Kirlenme ile ilgili araştırmalar DSİ Araştırma Dairesinde yapılmıştır.

Yol, Su, Elektrik Genel Müdürlüğü ise nüfusu 3000'den küçük kentlerin alt yapı tesislerinin planlanması ve inşası ile ilgilenmektedir.

Çevre kirlenmesinin son yıllarda memleketimizde de beklenmeyen sorunları ortaya çıkarması nedeniyle Bakanlıklar arası Çevre Sorunları Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. İmâr ve İskân Bakanlığı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı, Gıda ve Tarım Bakanlığı, Köy İşleri Bakanlığı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtı kanalizasyon ve tasfiye tesislerinin plânlanması ile yakından ilgilenmektedirler.

Türkiye'de çevre sorunları ile ilgili mühendislik eğitimi yapan kuruluşlardan İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Bilimleri ve Teknolojisi Kürsüsü, Orta Doğu Teknik Üniveısitesi Çevre Mühendisliği Bölümü oldukça geliştiği gibi laboratuarlarını kuruluşunu hemen hemen tamamlamıştır. Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi Çevre Mühendisliği bölümü ve Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik Bölümünde son yıllarda laboratuarlarını kurmuş, çevrenin sorunlarına yeterli olacak şekilde geliştirmişlerdir.

5. TESİSLERİN FİNANSMANI VE KAYNAKLAR

Coğrafi yapı bakımından bir yarım ada olan Türkiye, 7130 km kıyı şeridine, 82217 hektar baraj gölüne, 906118 hektar doğal göllere, 66234 hektar lagünlere ve 147715 hektar akarsulara sahiptir. Bunların endüstri ve kentsel artık sularla kirlenmesine mani olabilmek için 1. ve 2. Beş Yıllık Plânda öneriler getirilmiş ve finansman imkânları belirtilmiştir.

1. Beş Yıllık Plânda kanalizasyon konusunda belediyelerin tesislerinin uzun süreli bir sorun olarak ele alınması gerektiği ve tesis maliyetinin 1.15 milyar TL. olduğu tahmin edilen, öncelikle ele alınması gereken 60 şehir ve kasaba bulunduğundan bahsedilmektedir. İstanbul şehrinin kanalizasyon yatırım ihtiyacı olarak 2,5 milyar TL. ayrılıp, projelerin yapılmasına hemen başlanacağı belirtilmektedir.

2. Beş Yıllık Plânda, şehirsel alt yapı sorunlarına ve kanalizasyon konusuna büyük önem verilmiş, geniş etüdler yapılmış ve nüfusu 10.000'den küçük olan yerlerde kanalizasyon tesislerinin yerine sorunların fosseptiklerle halledilebileceği kaydedilmiştir. Kanalizasyon tesisleri için 6.4 milyar TL.'lık maliyet ve sanayi tesisleri için 2.4 milyar TL. hesaplanmıştır. Bunun önemli bir kısmının büyük şehirlere tahsis edildiği görülmektedir. İstanbul için 2,5 milyar TL., Ankara ve İzmir'in her biri için 1.46 milyar TL. ayrılmıştır.

Yatırım olarak plân hedeflerine ulaşılamamış, hazırlanan İstanbul, İzmir, Ankara projeleri uygulama sahasına konamamıştır. 1985'de Türkiye'nin nüfusunun 78 milyon civarında olacağı ve nüfusun %60.3'ünün kentlerde yaşayacağı tahmin edilmektedir. Önümüzdeki on yıl içerisinde kanalizasyon tesisleri yatırım için 2.6 milyar lira sarf edileceği tahmin edilmiştir. İller Bankası toplam yatırımın yılda 2.18 milyar TL.'sının ancak %12'sini 260 milyon Türk lirasını kanalizasyon tesislerine yatırabilmektedir. Malî ve kısmen teknik olanaklarımız kısa sürede bu çapta bir yatırım yaptırmasına elverişli bulunmamaktadır.

Bilinen finansman kaynakları şunlardır :

a — Belediye bütçeleri,

b — Belediyelerin İller Bankasından aldığı krediler,

c — İmâr ve İskân Bakanlığı emrindeki belediyeler fonundan sağlanan faizsiz krediler,

d — Devlet bütçesinden sağlanan yardımlar,

e — Turistik önemi olan kentlerde Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca bütçeden sağlanan yardımlar,

f — Organize sanayi bölgeleri için, Sanayi Bakanlığı emrindeki fondan sağlanan krediler.

Bu durumda kaynak yetersizliğinden projelerin dış kaynaklardan sağlanan kredilerle yapılması düşünülmektedir.

SONUÇ :

Kentlerimizin hızlı bir şekilde gelişmesi, su, kanalizasyon gibi çok önemli alt yapı tesislerini yetersiz duruma düşürmüştür. Kentlerin gelecekteki nüfus ve endüstrileşmeleri gözönüne alınarak gerekli plânlar yapılmadığından veya yapılan çalışmalar uygulama safhasına sokulamadığından bugün Türkiye'nin belirli bölgeleri çevre kirlenmesi sorunu ile karşı karşıyadır.

İstanbul'da ve İzmir'de tasfiye edilmeden körfeze boşaltılan çok yüklü pis sular yalnız denizin canlılığını kaybetmesine yol açmamış, aynı zamanda sağlığı tehdit edici bir duruma gelmiştir. Ankara'nın özellikle evsel nitelikteki pis suları, yazın akımı zaten çok düşük olan Ankara deresini büyük ölçüde kirletmiştir. Benzer durumlara İzmit'te, İskenderun Körfezinde, Eskişehir Porsuk çayında da rastlanmaktadır.

Mahallî idareler, malî ve teknik yönden yetersizdir. Devlet, Belediyelerin malî bakımdan yeterli olmasını sağlayacak, kent sakinlerinin ve endüstrinin kanalizasyon ve pis su tasfiye tesislerinin inşaası için gerekli olan paranın kısa sürede devletçe temini zordur.

Memleketimizde her geçen gün daha da artacak çevre kirlenmesini bir an önce dsiiplin altına almak için toplu bir örgütlenişe gitmekte fayda vardır. Alt yapı tesilerinin tüm işletme, bakım, onarım, plânlama işleri bir kuruluşta toplanmayı ve bir Genel Müdürlükçe yürütülmelidir. Bu Genel Müdürlük belediyeler ve endüstri kuruluşları için araştırma ve inceleme yaparak uygun çözümleri saptamalı ve getirmelidir.

İstanbul Çevre Belediyeleri

ci bir gelişme olarak kaydedilmiştir.

Kartal Maltepe'nin İstanbul Oda Merkezlerine uzaklığı dikkate alınarak meslekdaşlarımızın proje vizesi ve diğer işlemlerini yaptırabilmelerinde kolaylık sağlamak bakımından Kartal'da bir Bölge Bürosu açılması kararlaştırılmış ve Temsilcilik yeri temin edilene kadar Kartal Belediye Meclis Salonunun bu iş için haftanın belli günlerinde tahsis edilebileceği Belediye Başkanı tarafından belirtilmiştir. Bu durumda temsilcilik yeri temin edilinceye kadar Kartal Belediye Meclis Salonunda haftanın belli günlerinde Odaca görevlendirilen vize mühendis ve mimarı gerekli işlemleri yürütecektir.

Uygulamaya derhal geçilebilmesi mümkün olmayacağından mühendis ve mimarların eski uygulamaya göre almış oldukları elde mevcut işlerinin bitirilebilmesi için kesin uygulama tarihi olarak bir ay sonrası yani 24 temmuz 1975 tarihi saptanmıştır. Bu tarihe kadar mühendis ve mimarlar ellerindeki projelere ait tapu, çap ve ada, parsel durumlarını haftanın cuma günleri Belediye Meclis Salonunda hazır bulunacak Oda görevlisine ibraz ettireceklerdir.

Ortak Mesleki Denetim Uygulamasının kısa zamanda tüm yurt düzeyinde yaygınlaşacağı inancıyla, bu uygulamanın halkımıza ve meslektaşlarımıza faydalı olmasını dileriz.

D U Y U R U

İstanbul'daki Mühendis ve Mimar Odaları «Bilgisayarları tanıtım ve FORTRAN IV dili» konulu ortaklaşa bir kurs düzenlemişlerdir.

Kurs haftada bir, cuma günleri iki saat (18-20) olacak ve ortalama 30 hafta sürecektir.

Katılmak istiyen üyelerin 10.7.1975 tarihine kadar aşağıda belirtilen adrese başvurmaları rica olunur.

Adres:
Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu
İstiklâl Cad. No: 146 Luvr Apt.
Kat: 4 (Atlas Sineması karşısı)
Beyoğlu/İST.
Tel: 43 05 74

Üyelerimize Duyuru

Odamız, üyelerimiz ve inşaat mühendisliği öğrencileri için bundan böyle indirimli olarak mühendislik yayınları temin edecektir. Aşağıdaki listede bulunan ve sayıları önümüzdeki günlerde daha da artacak olan bu kitaplardan %15 indirimle yararlanmak isteyen üyelerimiz arzu ettikleri kitapları ödemeli olarak Odamızdan istedikleri takdirde en kısa zamanda kendilerine gönderilecektir.

Kitabın Adı	*Yazarı*	*İndirimsiz Fiatı*	*% 15 İndirimli Fiatı*
Betonarme İnşaat Hesapları (6. baskı)	Yalman Odabaşı, Turgut Nedim Uluğ	65.00 TL.	55.25 TL.
Ahşap ve Çelik İnşaat Hesapları (6. Baskı)	Yalman Odabaşı, Turgut Nedim Uluğ	65.00 TL.	55.25 TL.
Su Getirme ve Kullanılmış Suları Uzaklaştırma Esasları (2. baskı)	Çeviri: Doç. Dr. Yılmaz Muslu	60.00 TL.	51.00 TL.
Teorik ve Pratik Hidrolik	Prof. Hayrettin Dönmezer	50.00 TL.	42.50 TL.
Çelik Yapılar (Çelik Karkas Yapılar - Çelik Köprüler)	Turgut Nedim Uluğ	45.00 TL.	38.25 TL.
Yeni Alman Betonarme Şartnamesi (DIN 1045, 1972) Betonarme Hesap Esasları Kesitlerin Boyutlandırılması ve Donatının Yerleştirilmesi	Prof. Dr. Enver Çetmeli	60.00 TL.	51.00 TL.
Çubuk Sistemler Plaklar ve Kabukların Hesabı için Tablolar. (4. baskı)	Prof. Dr. Enver Çetmeli	40.00 TL.	34.00 TL.
Pratik Statik (Cross-Kâni-Steinman Metodları)	Yazan: Heide, Çeviri: İnş. Yük. Müh. Feyzi Kantar, Zekeriya Polat	45.00 TL.	38.25 TL.
Değişik Açıklıklı Sürekli Kirisler için Moment Katsayıları	Çeviri: İnş. Yük. Müh. Hayati Oralkan	30.00 TL.	25.50 TL.
Yol Projesi Dersleri (Brückner ilâveli)	İnş. Yük. Müh. Ertan Baban	50.00 TL.	42.50 TL.
Karyolu Tekniği	Yük. Müh. Turhan Sonuç	70.00 TL.	59.50 TL.
Yapı Statiği	Glushkov	50.00 TL.	42.50 TL.

D U Y U R U

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASINDA VİZE MÜHENDİSİ OLARAK ÇALIŞTIRILMAK ÜZERE BETONARME BİNA PROJELERİNDE TECRÜBELİ İNŞ. MÜH. ARANMAKTADIR.

ÜCRET, NET 4.000.— TL. OLUP BİR YIL MUKAVELE YAPMA ZORUNLUĞU VARDIR. VE İŞ YERİ ANKARA'DADIR.

MÜRACAAT: İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI GENEL MERKEZİ.

Uluslararası Finansman Kuruluşları...

K. M. EROĞLU

Şu anda hiçbir sorun dış politika kadar aktüel ve önemli görünmüyor. Çeşitli yorumlar suçlamalar birbirini kovalıyor ve iç politikadaki önemli sorunlar bir anlamda geri planda kalıyor. Bu yazıda da değinilecek konular dış ilişkilerle, özellikle dış politika ile yakından ilgili. Bugün Türkiye'de iktidarda bulunan güçler açısından dış politika tam anlamıyla bir çıkmazda. Ambargo dolayısı ile A.B.D. ve Türkiye arasındaki ilişkiler son derece gergin ve iktidardaki güçler için sonun başlangıcı. Türkiye, haysiyet kırıcı duruma düşürülmesine, kazandığı avantajları sürekli olarak kaybetmesine rağmen gerginliği arttırıcı tırmanmalardan kaçınıyor. Tırmanma, Türkiye solunun son 25 yıldır durmadan bıkmadan dış politikaya yönelttiği eleştirileri kimsenin saklayamayacağı bir biçimde doğrulayacak ortamı da beraberinde getirecek. Bu ortamdan yararlanacaklar da aşikâr ki iktidardaki güçler olmayacak. İşte aylardır bu **«korkulu son»** geciktirilmeye ve uyutulmaya çalışılıyor. Türkiye'de Amerikan üslerini kapatmaya cesaret edemeyen iktidarlar seçim kaybetmeye mahkumdurlar artık. Sonun sonunu, iktidardaki güçlerin yapısı, kapitalizmin uluslararası niteliği getirecek.

«Başkan Ford ve Dışişleri Bakanı Kissinger Amerikan Kongresinin aldığı ambargo kararını kaldırmak için yoğun girişimlerde bulunuyorlar» şeklindeki haberler son günlerde gazetelerde devamlı görünen haberlerden. Ama çok dikkati çekmeyen bir başka haber de Dünya Bankasının bir açıklaması ile ilgili. Dünya Bankası söz konusu açıklamada, Türkiyenin borçlarını ödeyemez bir ülke durumuna düştüğünü ilân ediyor. Hem de ne zaman, Milliyetçi Hükümetimizin AET ve Sovyetler Birliğinden elverişli şartlarla kredi almak için girişimlerde bulunduğu bir dönemde. Dünya Bankasının bu girişimini politik bir girişim olarak nitelendirmek herhalde iddialı bir yargı olmayacaktır. Aslında Dünya Bankası tavrını Mac. Namara'nın ünlü Bildenberg toplantısı için Türkiye'ye geldiği zaman, Ankara'da Maliye Bakanı ile yaptığı görüşmeden ayrılırken bir gazeteciye verdiği cevapta ortaya koymuştu: **«Yeni krediler yerine Türkiye şu anda işlemekte olan kredileri düşünmeliydi.»** Dünya Bankası Karakaya projesi ile yakından ilgilenirken Kissinger'in ünlü icadı Enerji Ajansı'nın kurulması ile birden ilgisini yitirmiş ve alay edercesine çok önemli sayılmayan, enerji üretmeyen Çorum Barajı'na kredi vermeyi teklif etmiştir. (Aslında Dünya Bankası eskiden beri sulama projelerini seven bir kuruluştur. Hatta zaman zaman toprak reformunu bile destekleyebilir. Amaç toprakta küçük mülkiyeti yaygınlaştırmak ve sağlamlaştırmaktır).

Bu günlerde Dünya Bankasının ilgisini yitirdiği birçok önemli projeyi duyacağız. Banka birdenbire Türkiyeyi kalkındırmaktan mı vazgeçti acaba? Sorunun cevabı basittir. Dünya Bankasının Türkiyeyi kalkındırmak gibi bir niyeti zaten yoktur. Bankanın tavrını Amerika'nın ambargo kararı ile birlikte düşünülürse açıkça anlaşılır. Yapılan dizginleri çekmektir. Türkiye'ye ekonomik ambargonun da varlığı hatırlatılacaktır. (Ecevit Hükümeti yeniden haşhaş ekimine izin verdiğinde bir gurup Amerikalı senatörün Türkiye'ye ekonomik ambargo uygulanmasını teklif ettikleri hala hatırlardadır).

Şimdi Dünya Bankasının yapısına kısaca bir göz atalım. Bankanın kuruluşundaki üye ülke sayısı 18'dir. (Bu rakam bugünlerde 70'in üstüne çıkmıştır. Bağımsızlıklarını kazanan Afrika ülkeleri birbiri ardından Bankaya üye olmaktadırlar). 18 üye ülkenin Bankanın ana parasına katılma payları değişiktir. Örneğin Türkiye'nin hissesi %2 iken, A.B.D.'nin payı %28 dolaylarındadır. Yazılı olmayan anlaşmaya göre müdürler kurulu başkanı Amerikalı olacaktır. (Buna karşılık Uluslararası Para Fonu Başkanı Avrupalı bir üye devlet temsilcisinden seçilecektir). Bu karşılıklı anlaşma A.B.D.'nin Dünya Bankası üzerinde kesin denetimini sağlamaktadır. Bankanın müdürler kurulunda A.B.D.'nin temsilcisi (müdürü) mutlak hakimiyeti elinde bulundurmaktadır. Banka işleyişine göre teknisyenlerin hazırladıkları projeler müdürler kurulundan geçtikten sonra yürürlüğe girmektedir. Üye ülkelerden herhangi birine açılacak kredi veya ikraz, İngiltere ve Almanya'nın her zaman desteğine sahip olan A.B.D. tarafından belirlenmektedir. (Allende'nin Şili'de iktidara gelmesinden sonra, Bankanın Şili'ye açılan bütün kredileri durdurulmuş, projeleri tamamlanan yatırımlar için devam eden görüşmeler tek taraflı olarak sona erdirilmiştir). Bankanın ana parasının %50'sinden fazlasına sahip olan kapitalist ülkelerin şimdiye kadar Bankadan kredi talep ettikleri görülmemiştir. Kapitalist ülkeler Bankada tuttukları önemli sermayeyi geri bıraktırılmış, gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarına mı ayırmıştırlar? Tabii ki hayır. Öyleyse neden bu kadar önemli sermayeyi bu biçimde kullanmaktadırlar, bu sorunun cevabını arayalım.

Birinci amaç, kalkınmakta olan ülkeler üzerinde politik ve ekonomik bir denetimi sağlamaktır. Söz konusu ülkeler kapitalist (özellikle) A.B.D.'nin sözünü dinlemedikleri, sömürü sistemini zaafa uğratacak davranışlarda bulunduklarında, ya da diğer geri bıraktırılmış ülkelere kötü örnek olduklarında ekonomik ambargo belâsı başlarına sarılmaktadır. (Bu amaca yönelik uygulama en açık ve rezilcesine Şili örneğinde görülmektedir. Dikkati çeken husus faşist subayların iktidara gelmesi ile, durdurulan kredilere yenilerinin eklenerek halk düşmanlarının hizmetine sunulmasıdır).

Diğer önemli bir amaç da, kredi almakta olan ülkelerin kalkınma biçimleri kontrol altında tutulmakta, özellikle sanayileşmeleri yakından denetlenmektedir. (Dünya Bankası 12 Mart döneminde Türkiye'nin kalkınmasını turizm, tarım ve ormancılık sektörüne dayandırmasını istemişti). Denetim istekleri bazen o kadar ileriye gitmektedir ki (özellikle parasal sorunlarda) A.B.D.'nin siyasal kaba kuvvet gösterileri olağan hale gelmektedir.

Biz teknik elemanları yakndan ilgilendiren bir başka neden de teknik hizmet, alet, makina ihracatıdır. (Bizce ithali). Banka kredilerinin en önemli şartlarından birisi yatırımın projelendirilmesinde, yapılmasında yabancı müşavir mühendislik firmalarının istihdam edilmesidir. (Banka kuruluş yönetmeliklerine göre istihdam edilecek bu mühendislik firmaları bankaya üye olan devletlerin firmaları arasından seçilecektir). Bu uygulama ile Banka verdiği kredinin en az %10'unu tekrar az sayıdaki (Türkiye'de çoğunlukla A.B.D.'ye) kapitalist ülkelere transfer etmektedir. Projeyi yapan firma hemen hemen her zaman yatırımda önemli yer tutan ekiptan kalemini kendi ülkesine yontmaktadır. (Örneğin; Aşağı Fırat Projesini yapan Electro-Watt firması bir pompa tröstünün paravan kuruluşudur ve sulamada geliştirilen bütün alternatifler çok önemli büyüklüklerde pompaj getirmektedir). Kredi görüşmeleri sırasında krediyi alan ülkeye kabul ettirilmek istenen ve çoğu zaman kabul ettirilen bir başka nokta da teknoloji yoğun yatırımlardır. (Asiantaş Barajı görüşmeleri sırasında Dünya Bankasınca ön görülen hafriyat miktarlarını karşılamak için Türkiye'deki bütün müteahitlerin makina parkını yanyana getirmek gerekmektedir). Bankanın çok hassas olduğu diğer bir konu da yerli yabancı malzeme ve makina konusudur. Bu konudaki istekler bazen gülünç sonuçlara varmaktadır. (Örnek: İstanbul İçme Suyu Projesi Kredi ve İkraz antlaşmalarının eklerinde ye ralan **«yabancı makina ve ekipman lehine gümrük indirimli karşılaştırma listesi»**dir.

Yukarıda sayılanları özetlersek, Dünya Bankası Amerikan emperyalizminin dünya sömürü sisteminin devamında, denetlenmesinde kullandığı bir örgüttür. Biz teknik elemanların şu andaki en belirgin düşmanıdır. Üstü ustaca örtülü bir sömürü ve denetim mekanizması olmasına rağmen bunalım anlarında dişlerini göstermekte, örtüsünü bir kenara bırakmaktadır. Örtünün altındaki görüntü ise, kanlı eli belindeki tabancasında Amerikan kovboyudur.

Tüted İstanbul Şubesi Üyeleri Toplandı

Teknik Eleman Kurultayı'ndan Sonra TÜTED Örgütlenme Çalışmaları Hızlanıyor

TÜTED İstanbul Şubesi, 2. Teknik Eleman Kurultayı'nın hemen ardından bazı odalarda oluşturulmuş çalışmalarını sürdürmekte olan «Tüted» veya «Sendikalaşma» Komisyonları ile birlikte diğer üyelerini de bir araya getiren bir toplantı düzenledi.

12 Haziran günü Tüted Lokali'nde yapılan toplantıya oldukça öenmli sayıda TÜTED üyesi katıldı.

İkinci Teknik Eleman Kurultayında oybirliği ile alınmış olan kararların tümünün okunması ile başlayan toplantıda, teknik elemanların birlikteliği yolunda daha güçlü bir sendikalaşma mücadelesi verebilmek için TÜTED'in örgütlenmesinde uygulanabilecek yöntemler tartışıldı.

İkinci Teknik Eleman Kurultayına sunulan raporun ve Kurultayda alınan kararların tüm teknik elemanlar tarafından özümlenmesi icin cok sayıda basılarak dağıtılmasının gerekliliği vurgulanarak genel konularda ve somut sorunlarda şu temenni kararları alındı:

- TÜTED İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu en kısa zamanda, ayrıntılı bir çalışma programı hazırlamalı, bu programı İstanbul'daki tüm üyelerine göndermeli ve İstanbul'daki üyelerinin tümüne açık bir toplantı düzenlenmelidir. Çalışma programı hazırlanırken özellikle şu konulara yer verilmelidir:
- İstanbul'da gerek işyerlerinde, gerekse bölgesel olarak toplantılar düzenlenmelidir.
- Diğer teknik eleman örgütlerinin tümü ile ilişkiler güçlendirilmeli ve bu örgütler TÜTED çatısı altında bir araya getirilmelidir.
- «TÜTED İşyeri Temsilcilikleri» bir an önce oluşturulmak ve bunların görevleri ayrıntılı olarak saptanmalıdır.
- Memur dernekleri ve örgütleri ile ilişki kurulmalıdır.
- Üyelerin somut sorunlarını diel getirmek üzere çeşitli biçimlerde basın toplantıları düzenlenmelidir. (Örneğin açık hava basın toplantısı)
- Teknik elemanların örgütlenmesi yolunda, olanaklar ölçüsünde mevcut TMMOB işyeri temsilciliklerinden yararlanılabilir.
- Ücretli çalışan teknik elemanların izin ve sigorta haklarına sahip olmaları yolunda mücadele verilmelidir. Bu konuda mevcut teknik eleman örgütlerinin yönetmelikler çıkararak, üyelerinin sigortalı olmaları yolunda bağlayıcı kararlar alması sağlanmalıdır. (Örneğin, mühendis ve mimarların bürolarda çalışırken sigortalı olmalarını sağlamak için TMMOB bir yönetmelik çıkarmak için çalışmalar yapabilir). Böylelikle sigortalı teknik elemanların sendikalaşması için TÜTED'in calışma yapacağı bir alan doğabilecektir.
- Sendikal hakkı olup da henüz sendikalaşmamış olan teknik elemanlar tesbit edilmelidir. Bu üyelerin çalışmakta oldukları işyerlerindeki sendikalarla ilişki kurularak bu kesimin sendikalaşması sağlanmalıdır.
- İşçi Konfederasyonları ve işçi sendikaları ile ilişkiler kurulmalı ve bu kuruluşların, tüm çalışanların ve tüm teknik elemanların sendikal haklarına kavuşmaları yolunda genel anlamda; teknik elemanların toplu sözleşme kapsamına alınmaları yolunda da özel anlamda yardımları sağlanmalıdır.
- Eğitime önem verilmelidir. Teknik elemanların toplumdaki yerinin genel olarak «EMEKÇİ» olduğu sürekli vurgulanmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

TÜTED'in İstanbul'daki örgütlenmesi yolunda önemli bir adım olan toplantı sonunda, beş işyerinde TÜTED işyeri temsilcilikleri ataması yapılmıştır. Bunlar:

1. Karayolları 1. Bölge Md. işyeri temsilciliği: Saime Kalkay.
2. YSE 1. Bölge MD. işyeri temsilciliği: Hüseyin Akdağ.
3. Koca Sinan Belediyesi İşyeri temsilciliği: Tarık Aydın.
4. Millî Eğitim Md. Teknik Büro İŞY. T.: Cemal Gökçe.
5. Alarko Topçular Fabrikası işy. T.: Nurettin Yalçın.

Toplantı, yeni işyeri temsilcilikleri konusunda öneriler getirmek ve yönetim kurulunun tüm İstanbul üyelerine çağrı yaparak düzenleyeceği toplantıda tekrar bir araya gelmek üzere dağıldı.

TEKNİK GÜÇ

• 15 günde bir çıkar • İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YAYIN ORGANIDIR • ISTANBUL ŞUBESİ TARAFINDAN YAYINLANIR • Sahibi İnşaat Mühendisleri Odası Istanbul Şubesi Adına: ERTUĞRUL TIĞLAY • Yazı İşleri Müdürü: YAŞAR YILMAZ Teknik Sekreter: ERHAN GÖMÜÇ • Adres: Halâskârâgazi Cad. No. 35/1 HARBİYE - ISTANBUL • Tel: 48 36 42 - 47 96 57 • Dizgi Baskı: DİZERKONCA MATBAASI • Tel: 27 79 86 • Yıllık Abone Bedeli: 150 T.L. • Öğrencilere: 50 T.L. • BÜTÜN ÜYELERE PARASIZ GÖNDERİLİR • Basılış Tarihi: 1 Temmuz 1975